T.C

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

PROFESYONEL FUTBOLCULARDA SÜREKLİ KAYGI İLE COVİD-19 (KORONA) VİRÜSÜNE YAKALANMA KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Hazırlayan

Muhammed Oğuzhan ÖZDEMİR

Danışman

Prof.Dr.Çağrı ÇELENK

Yüksek Lisans Tezi

Ağustos 2022

KAYSERİ

T.C.

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

PROFESYONEL FUTBOLCULARDA SÜREKLİ KAYGI İLE COVİD-19 (KORONA) VİRÜSÜNE YAKALANMA KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Muhammed Oğuzhan ÖZDEMİR

Danışman

Prof. Dr. Çağrı ÇELENK

Ağustos 2020

KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu tezin kendi çalışmam olduğunu, tüm bilgilerin akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda akademik ve etik kuralların gerektirdiği gibi tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel kurallara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve kaynaklar listesinde gösterdiğimi belirtirim.

Adı-Soyadı : Muhammed Oğuzhan ÖZDEMİR

İmza :

YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI

"**Profesyonel Futbolcularda Sürekli Kaygı ile Covid-19 (Korona) Virüsüne Yakalanma Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**" adlı **Yüksek Lisans Tezi**, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi'ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan	Danışman
Muhammed Oğuzhan ÖZDEMİR	Prof. Dr. Çağrı ÇELENK

Spor Bilimleri Fakültesi Anabilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Erdoğan UNUR

Prof. Dr. Çağrı ÇELENK danışmanlığında Muhammed Oğuzhan ÖZDEMİR tarafından hazırlanan "Profesyonel Futbolcularda Sürekli Kaygı ile Covid-19 (Korona) Virüsüne Yakalanma Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

11.08.2022

JÜRİ **İmza**

Danışman : Prof. Dr. Çağrı ÇELENK

(Erciyes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı)

Üye : Doç. Dr. Mehmet Behzat TURAN

(Erciyes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı)

Üye : Doç. Dr. Metin POLAT

(Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı)

ONAY

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun ……...… tarih ve ……. sayılı kararı ile onaylanmıştır.

……. /……../ ……

Prof. Dr. Bilal AKYÜZ

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Lisans ve Yüksek Lisans eğitimim boyunca yanımda olan beni çoğu konuda aydınlatan yol gösteren ve hazırladığım bu tez çalışmasının planlanması, yürütülmesi ve yazılması hususlarında göstermiş olduğu destek ve yardımlarından ötürü tez danışmanım değerli büyüğüm Sayın Prof. Dr. Çağrı ÇELENK hocama sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Lisans ve Yüksek Lisans eğitimimin başından sonuna kadar gerek ders dönemleri olsun gerek sosyal yaşantım olsun bana kattığı sayısız tecrübelerden dolayı Sayın Doç. Dr. Mustafa KARAKUŞ hocama sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Lisans ve Yüksek Lisans eğitimim boyunca beni yönlendiren ve yol gösteren tez çalışmam boyunca istatistik analizlerin yapılmasında ve çalışmanın yürütülmesinde çok önemli yardımları bulunan Doç. Dr. Mehmet Behzat TURAN hocama teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Çalışmalarım süresince birçok fedakârlıklar gösterip, yaşamımın her döneminde bana duydukları güven için Annem Selma ÖZDEMİR, Babam Eşref ÖZDEMİR kardeşlerim Mustafa Yavuzhan ÖZDEMİR ve Emirhan Efe ÖZDEMİR başta olmak üzere tüm aileme ve akrabalarıma teşekkür ederim.

Arkadaşım ANKÜ Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencisi Ayşenur DOĞAN başta olmak üzere bu zorlu süreçte maddi manevi yanımda olan emeği geçen tüm arkadaşlarıma en derin duygularla teşekkürlerimi sunarım.

Muhammed Oğuzhan ÖZDEMİR

Kayseri, Ağustos 2022

PROFESYONEL FUTBOLCULARDA SÜREKLİ KAYGI İLE COVİD-19 (KORONA) VİRÜSÜNE YAKALANMA KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Muhammed Oğuzhan ÖZDEMİR

Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi, Ağustos 2022

Danışman: Prof. Dr. Çağrı ÇELENK

ÖZET

Yapılan bu çalışmada profesyonel futbolcularda sürekli kaygı ile covid-19 (korona) virüsüne yakalanma kaygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma amacı doğrultusunda nicel araştırma betimsel ve ilişkisel taramaya yönelik bir yöntem tercih edilmiştir. Araştırmaya Ankara'da bulunan farklı takımlarda profesyonel düzeyde futbol oynayan 301 erkek futbolcu katılım sağlamıştır. Katılım sağlayan bu 301 erkek futbolcuların yaş aralığı 18-35 ve üzeridir. Araştırmanın veri toplama sürecinde "Sürekli Kaygı Envanteri" ile "Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse Yakalanma Kaygısı Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analiz sürecinde SPSS 22.0 programında Tek Yönlü Varyans Analizi, T Testi, pearson korelasyon analizi ve lojistik rejresyon analizi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar incelendiğinde sürekli kaygı, bireysel kaygı, sosyal kaygı ve covid-19 kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Lisanslı olarak oynadığı sürelerin karşılaştırmasına baktığımızda sürekli kaygı, bireysel kaygı ve covid-19 kaygısının istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmıştır. Futbolcuların kaygı puanlarına baktığımızda oynadığı mevki, önemli sakatlık yaşama durumu, yurt dışında futbol oynama durumu, oynadığı en üst düzey lig, medeni durum ve yerleşim yeri gibi değişkenlerde istatistiksel olarak anlam görülmemiştir. Ayrıca araştırmada bağımlı değişkenler arasındaki ilişki incelendiği zaman, futbolcuların sürekli kaygı düzeyleri ile bireysel kaygı, sosyal kaygı ve covid-19 kaygısı arasında pozitif ve düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu, bireysel kaygı düzeyleri ile sosyal kaygı düzeyleri arasında pozitif ve orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu, bireysel kaygı düzeyleri ile covid-19 kaygı düzeyleri arasında pozitif ve yüksek düzeyde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Sonuç olarak, genel çalışmaya bakıldığında futbolcularda sürekli kaygı düzeyinin covid-19'a yakalanma kaygısını arttıran önemli unsurlardan biri olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Spor; covid-19 kaygısı; sürekli kaygı

AN EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN TRAIT ANXIETY AND ANXIETY TO CATCH THE COVİD-19 (CORONA) VIRUS IN PROFESSIONAL FOOTBALL PLAYERS

Muhammed Oğuzhan ÖZDEMİR

Erciyes University, Health Sciences Institute

Department of Physical Education and Sports Sciences

M.Sc. Thesis, Agust 2022

Supervisor: Prof. Dr. Çağrı ÇELENK

ABSTRACT

In this study, it was aimed to examine the relationship between trait anxiety and the anxiety of getting the covid-19 (corona) virus in professional football players. 301 football players who play professional football in different teams participated in the research. In the data collection process of the research, 'Trait Anxiety Inventory' and 'Athlete's Anxiety to Catch the Novel Corona virus Scale' were used. One-Way ANOVA and Pearson Correlation analysis were used in SPSS 22.0 program in the analysis process of the data obtained. When the findings related to the anxiety levels of the football players were evaluated at the end of the study, it was determined that the levels of trait anxiety, individual anxiety, social anxiety and covid-19 anxiety were medium level. When the relationship between dependent variables was examined in the study, it was found that there was a positive and low-level significant relationship between the trait anxiety levels of football players and individual anxiety, social anxiety and covid-19 anxiety, there was a positive and medium level significant relationship between individual anxiety levels and social anxiety levels, there was a positive and highly significant relationship between the individual anxiety levels and covid-19 anxiety levels ($p<0.05$). As a result, it can be said that the level of trait anxiety in football players is a factor that increases the anxiety of catching covid-19.

Keywords: Sports; covid-19 anxiety; trait anxiety

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK .....
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK i
YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI ii
ONAY iii
TEŞEKKÜR iv
ÖZET v
ABSTRACT vi
İÇİNDEKİLER vii
KISALTMALAR ve SİMGELER ix
TABLOLAR LİSTESİ x
1. GİRİŞ VE AMAÇ 1
2.GENEL BİLGİLER 3
2.1. Spor Tanımı 3
2.2. Futbol 3
2.2.1. Futbolun Tarihçesi 4
2.2.1.1. Türkiye'de Futbolun Tarihi 6
2.2.1.2. Dünya'da Futbol 8
2.2.1.3. Futbolun Türkiye'ye Girişi 10
2.2.1.4. Modern Futbolun Ortaya Çıkışı 12
2.3. Kaygı 12
2.3.1.1. Durumluk Kaygı 15
2.3.1.2. Sürekli Kaygı 16
2.3.2. Kaygının Oluşturduğu Bedensel Tepkiler 18
2.3.3. Kaygı ve Spor 18
2.4. Korona Virüs 19
2.4.1 Korona Virüsün Spora Etkileri 20
2.4.2 Covid-19 Bulaşma Yolları 20
2.4.3 Covid-19 Tedavi Süreci 22
3.GEREÇ VE YÖNTEM 24
3.1. Araştırma Modeli 24
3.2. Evren ve Örneklem 24

3.3. Veri Toplama Araçları
3.3.1 Sürekli Kaygı Envanteri
3.3.2 Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği 26
3.4. Veri Analizi 28
4.BULGULAR 29
5.TARTIŞMA 41
6.SONUÇ VE ÖNERİLER 48
7.KAYNAKLAR 50
EKLER
ÖZGEÇMİŞ

KISALTMALAR ve SİMGELER

SARS-CoV-2	: Yeni Korona Virüs
MERS-CoV	: Orta Doğu Solunum Sendromu Hastalığı
HCoV-OC43	: Human Corona Virus OC43
HCoV-HKU1	: Human Corona Virus HKU1
HCoV-229E	: Human Corona Virus 229E
HCoV-NL63	: Human Corona Virus NL63
Cm	: Santimetre
TİCİ	: Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı
ASKF	: Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu
VB.	: Ve Benzeri
TDK	: Türk Dil Kurumu
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
NIV	: Noninvaziv
IMV	: İnvaziv Mekanik Ventilasyon
RNA	: Ribonükleik Asid

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2.1 Klinik çalışmalarda veya in vitro çalışmalarda COVID-19 tedavisi için araştırılan antiviraller (Şimşek ve Ünal, 2020). 23

Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Demografik Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzdelik Dağılımlar 25

Tablo 3.2. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarına İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri 28

Tablo 4.1. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler 29

Tablo 4.2. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması 29

Tablo 4.3. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Lisanslı Olarak Oynadığı Süreye Göre Karşılaştırılması..... 31

Tablo 4.4. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Profesyonel Olarak Lisanslı Oynadığı Süreye Göre Karşılaştırılması..... 33

Tablo 4.5. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Oynadığı Mevkiiye Göre Karşılaştırılması..... 34

Tablo 4.6 Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Önemli Sakatlık Yaşama Durumuna Göre Karşılaştırılması..... 34

Tablo 4.7. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Oynadığı Kulüp Sayısına Göre Karşılaştırılması..... 35

Tablo 4.8. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Yurt Dışında Futbol Oynama Durumuna Göre Karşılaştırılması 36

Tablo 4.9. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Oynadığı En Üst Düzey Lig Göre Karşılaştırılması 37

Tablo 4.10. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Medeni Durumuna Göre Karşılaştırılması..... 38

Tablo 4.11. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Yaşadığı Yerleşim Yeri Türüne Göre Karşılaştırılması..... 38

Tablo 4.12. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 39

Tablo 4.13. Araştırmaya Katılan Futbolcularda Sürekli Kaygı Puanının Covid-19 Kaygı Puanını Yordama Gücü 40

Tablo 4.14. Araştırmaya Katılan Futbolcularda Sürekli Kaygı Puanının Bireysel Kaygı Puanını Yordama Gücü ……42

Tablo 4.15. Araştırmaya Katılan Futbolcularda Sürekli Kaygı Puanının Sosyal Kaygı Puanını Yordama Gücü……....42

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Spor her bireyin yaşamında vazgeçilmez olan gerek sosyal gerek gerçek hayatın içinden gelen ve bunun doğrultusunda amacının aslında kendisinden olduğu bir fiil olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda bireyler, ülkeler arası ilişkiler açısından tüm dünyaca önemi günden güne artan sporun, fiziksel, zihinsel ya da boş zamanların değerlendirilmesi olarak görülmesinden ziyade, ülkelerin medya aracılığıyla tanıtılması ve turizminde doğru orantılı olarak gelişmesi için ekonomik ve sosyal koşullarda değerlendirildiğinde spor kulüplerinin ve sporun ülkelerin gelişimine yön verdiği ve öneminin arttığı belirtilmelidir (Akyüz, 2002).

Spor bireyleri duygusal, düşünsel, ruhsal ve fiziksel yönden değişime iten, birbirinden farklı ırk, renk, din, inanış ve düşünce biçiminden insanı bir araya getirme gücüne sahip, toplumları doğrudan veya dolaylı yönden etkileme yetisinde olan sosyal aktiviteler bütünüdür. Spor insan bedenini ve ruhunu terbiye etmeyi amaçlayan insanın hayatının birçok alanında kuşatıcı vazifesi olan bir olgudur. Teknolojinin hızla gelişmesi, imkân ve olanakların artmasıyla beraber spor, yayılım hızını arttırmış ve küresel yelpazede her kesimden insanın duygu, düşünce ve davranışlarında ortak değişimler meydana getirmeyi başarmıştır. (Ateş, 2021).

Futbol İngilizler tarafından bulunmuş bir spor dalıdır. Tarihsel başlangıcı ise M.Ö. 3000'li yıllara rastlar. O yıllarda Çinliler top ile oynanan, futbola benzeyen bir oyun oynuyorlardı. Ancak modern futbolun kurumsallaştırılması İngilizler tarafından gerçekleştirilmiştir. 1863 yılında 11 kulüp bir araya gelerek modern futbol kurallarını ortaya koyup İngiltere Futbol Birliğini (the Football Association) kurmuşlardır. Sonraki yıllarda, 1873'te İskoçya, 1876'da Galler ve 1880'de İrlanda kendi federasyonlarını oluşturmuşlardır. Bunlar dünyadaki ilk futbol federasyonlarıdır (Akkaya, 2008, s. 4).

Ülkemizde de futbol, Osmanlı İmparatorluğu zamanında 19. yüzyılın son çeyreğinde oynanmaya başlanmış, ilk olarak Selanik'ten Bornova'ya, yıllar içerisinde ise İzmir'den İstanbul'a ve tüm Anadolu'ya yayılmış, 1908 ve 1923 yılları arasında büyük bir gelişim göstermiştir. Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) da 1923 yılında kurulmuş, aynı yıl Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (FIFA)'nin 26. üyesi olmuş (TFF, 2021) ve Avrupa Futbol Federasyonları Birliğine (UEFA) 1962 yılında katılmıştır (UEFA, 2021b).

Kaygı doğal bir güdü olmakla birlikte kaygının kaynağının doğru algılanmaması durumunda kişi savunmasız kalabilmekte ve kendini çaresiz hissedebilmektedir. Kaygı, bilinmeyene karşı ortaya çıkan bir duygudur. Belirsizliğin olduğu durumlarda kaygı da artmaktadır. Korku ile kaygı özellikle beraber görülmekte ve benzerlik göstermektedirler ancak birbirlerinden farklıdırlar. Korkuda belli bir neden vardır, kaygının nedeni ise belirsizdir. Depremin belirsiz olan bir tarafı vardır. Ne zaman ve 2 nasıl meydana geleceği, yıkımının ne şiddette olacağı bilinmediğinden beraberinde korkudan daha çok kaygıyı getirmektedir (Ziyalar, 2006).

Koronavirüsler (CoV), insanlarda genellikle soğuk algınlığı düzeyinde semptomlar gösteren bir RNA virüs ailesi olarak bilinmesine rağmen, aynı ailenin üyesi olan SARS-CoV ve MERS-CoV'un daha ciddi hastalıklara neden olduğu bildirilmiştir. Yüzeyindeki çubuk benzeri uzantıların bir taca benzemesi üzerine Latince taç anlamına gelen "corona", koronavirüs adıyla anılmaya başlanmıştır (Budak ve Korkmaz, 2020).

2.GENEL BİLGİLER

2.1. Spor Tanımı

Spor sözcüğünün anlamı tarihteki ilk olarak; eski Yunan döneminde kibar ve asil erkeklerin uğraştıkları hareketler topluluğu olarak ifade edilmiştir. "Spor" kelimesi ingilizce olarak (sports; sporting) dünyada tanınmış olmasa da kökeni Latince olan bir kelimedir ve zamanla ve tüm dillerde içinde yarışma, kazanma, başarma çabası olan vücudun her türlü faaliyetini anlatan; bugün yaygın olarak kullanılan "sport" sözcüğü oluşmuştur (Durgun, 2007).

Spor, bireyin psikolojik ve fizyolojik yönden sağlığını geliştiren, sosyal olarak davranışlarını düzenleyen, zihinsel ve motorik yönden belirli bir düzeye getiren pedagojik, sosyal ve biyolojik bir olgudur (Yetim, 2015).

Bu tanımların hepsine baktığımızda; spor, göz zevkinin ön planda olduğu fakat birden fazla amaca ve değere göre şekillenen performansla birlikte, becerinin de ön planda olduğu bedensel ve zihinsel faaliyetlerin tümüdür.

Spor kendi içerisinde branşlara ayrılır. Bu branşlardan biride futbol branşıdır. Spor branşları arasında dünyada en çok popüleriteye sahip ve büyük bir kitleye hitap eden branştır.

2.2. Futbol

Futbol oyun kuralları gereği belirlenmiş sınırlı bir alanda, çok sayıda oyuncunun katılımıyla, sonucun kalelere atılan ya da yenilen gollerle belirlendiği, el harici vücudunun her yerinin kullanılarak oynandığı bir spordur (İnal, 2004).

Futbol yetenek kapasitesinin en düşük olduğu ve futbolun en ilkel şeklini önemli kılan ayaklar ve bacaklar tarafından taşınan bir omurgaya sahip olan insanın beyin ile uyum içinde kullanılmasıyla oynanan bir oyundur (Erdoğan, 2008).

Futbol diğer branşlara göre özellik bakımından fizyolojik, psikolojik ve fiziksel olarak farklılıklar göstermektedir. Futbol branşında her oyuncuya verilen farklı görevler fizyolojik ve fiziksel beklentilere bağlı olarak oyuncularda mevkisel ayrımı zorunlu kılmaktadır. Bir oyuncu fiziksel yapısı ve oyun anlayışına göre özelliğini taşıdığı bir çok mevkide görev yapabilir.

Futbol karşılaşmaları dikdörtgen biçimde suni ve gerçek çim olmakla beraber 2 farklı zeminde oynanır. Bu oyunda temel amaç rakibin koruduğu kaleye ayak ve vücudun belli kısımlarını farklı şekillerde kullanarak gol atmaktır. Bu oyunda birbirinden farklı birçok kural vardır. Karşılıklı iki kalenin bulunduğu kısa kenarlardan topun rakipten çıkması durumunda aut atışı (kale vuruşu), savunma yapan takımdan çıkması halinde ise korner (köşe vuruşu) atışıyla oyun devam eder. Uzun kenar olarak bilinen kısımdan topun sahayı terk etmesi halinde top hangi takımdan çıktıysa atışı rakip takım yapacak şekilde taç atışı kuralı uygulanır.

Futbol; İki devreden oluşan 45 er dakikalık sürelerle toplam 90 dakika oynanan bir spordur. Bu süreye ek olarak iki devre sonlarında kayıp zaman dediğimiz oyunun durduğu anlardaki toplam süre maçın hakemi tarafından belirlenerek ilk devre ve ikinci devre olmak üzere müsabakaya kayıp zaman olarak eklenir. Bazı organizasyonlarda 90 dakika sonunda maç berabere biterken, bazı organizasyon kuralları gereği maç 15 er dakikadan 2 devre uzatılır eşitlik yine bozulmazsa penaltı atışlarına geçilir ve galip gelecek taraf belirlenir. Bazı müsabakalarda o organizasyonun kurallarına göre beraberlikte direkt penaltı atışlarına da gidilebilir.

Futbol birbirinden farklı yaklaşık olarak 1000 ayrı hareketin yer aldığı ve hareketlerin bir biri ardına hızla değişebildiği bir oyun yapısındadır (Deliceoğlu, 2000).

Adından sıkça söz ettiren ve çağın oyunu diye bilinen futbol dünya ve Avrupa da dolaylı ve direkt katılımcı bakımından en revaşta olan spor branşıdır.

2.2.1. Futbolun Tarihçesi

Dünyanın düzenli ordu sistemini ilk kuran topluluklardan olan Çin'de de M.Ö. 2500 yıllarında askerlere, yere dikilmiş iki mızrak arasından bir topu tekmeleyerek geçirme talimi yaptırıldığı yine bugüne kadar ulaşan tarih bilgileri arasında mevcuttur. Hatta 2500 yıl öncesinden kalma, 7,5 cm çapında deri veya ketenden yapılmış toplar

günümüzde kimi müzelerde sergileniyor ve Dünyanın ilk uygarlıklarından biri olarak kabul edilen Mısır'da mezarlıklardaki duvar resimlerinde ayakla top oynayan insan figürlerine rastlanıyor (Peker, 2021).

Futbolun ne zaman ortaya çıktığı ve oynandığı net olarak bilinmese de, eski kaynaklarda Çinliler, Romalılar, Mısırlılar, Yunanlılar ve Mayalarda ayakla oynanan birçok oyundan bahsedilmektedir. Futbolun başlangıç dönemi ve başladığı yer ile ilgili net kanıtlar bulunmamakta ve tarihteki pek çok millete atfedilen temeller yer almaktadır (İnal, 2004).

Futbolun İngiltere'de ortaya çıkmış olma ihtimali de tartışma konularından bir tanesidir. Fransızlara göre bu oyun Normanların İngiltere'ye götürdüğü 'la soule' oyununun zaman içindeki değişimiyle türediği görüşünü iddia etmektedirler. İtalyanların iddiasına göre de İtalya'dan çıktığı görüşü vardır.

Gerçek şu ki; 12. Yüzyılda İngiltere'de oynanmaya başladı. Altı yüz yıl kadar bazen krallarca yasaklanarak, başıboş ve kalabalık gruplarla oynanan oyun, 1860'ta İngiltere'de Cambridge Üniversitesi'nde toplanan okul temsilcileri arasındaki anlaşma sonucu belirli kurallara bağlandı. Aynı yıl okullar arasındaki lig maçlarında bu kurallar uygulanmaya konuldu (Hürkan, 2000).

On dokuzuncu yüzyılda dünyanın en modern ve gelişmiş ülkesi durumunda olan İngilizler, modern futbolun yaratıcısı olarak kabul edilirler. Bu anlamda İngiltere'nin ekonomik durumu ve ekonomi politikaları futbolun dünyaya yayılmasına aracılık etmiştir. İngiltere'nin on dokuzuncu yüzyıldaki yayılmacı politikasının da etkisi olduğu söylenebilir (Cenikli ve ark., 2017).

Futbolun oynanmaya başladığı ve çıktığı dönemde bir çok dövüş oyunundan kesitler görülmüştür. Futbolun günümüze kadar ki yolculuğunda sayısız yaralı ve ölü ile doludur, bu bağlamda sık sık kısıtlamalar yapılmıştır. Bu kısıtlamaların nedeni ise, futbolun bir çok fiziksel ve yaşamsal tehlikeyi beraberinde getirmesi. Tarihteki futbol karşılaşmaları hakkında bilgi veren kaynaklar kraliyet fermanları, ölüm vakalarını gösteren mahkeme tutanakları ve birçok belediye kararnameleridir.

Futbol, ilk defa Osmanlı topraklarında ülkeye yerleşmiş yabancı uyruklular ve gayrimüslimler tarafından oynanmıştır.

2.2.1.1. Türkiye'de Futbolun Tarihi

Futbol Türk tarihinde "Tepük" ismiyle bilinmektedir. Osmanlı döneminde Müslümanlara yasaklanmış ve sadece gayrimüslimlerce oynanmasına izin verilen bir oyun olmuştur (Erdoğan, 2008).

Osmanlı'da ilk olarak Selanik'te görülen futbol oyunu, zaman içerisinde İzmir Bornova'da yayılmış, Anadolu'daki ilk futbol kulübü İzmir'de İngilizlerce kurulmuş, sonrasında İstanbul'da da yaygınlaşmıştır. İlk kurulan futbol kulübü ise, İzmir'de 1894'te İngilizlerce kurulmuş olan "Football Club Smyrna (İzmir Futbol Kulübü)"dır. 1895'te İstanbul'da, Kadıköy ve Moda çayırlarında futbol oynanmaya başlanmıştır. Futbolun İzmir'den İstanbul'a gelmesinde, bu şehirler arasında göç etmiş olan İngiliz ailelerinin rolü bulunmaktadır (Arıpınar, 1992).

Türkiye'ye geliş amacı tütün ve pamuk ticareti olan İngiliz ailelerin İstanbul ve İzmir'e yerleşmeye başlamaları XIX. Yüzyıl sonlarında olmuştur. Ticaretle uğraşan İngilizler için ticaretin yönü İzmir'den tütün ve pamuğun satın alınması ve İstanbul'daki diğer İngiliz tüccarlara göndererek ambalajlanmasının sağlanması ve İngiltere'ye gönderilmesi şeklindedir (Kılıç, 2006).

1897 yılında İzmir karması ve İstanbul karması arasında ilk futbol karşılaşması gerçekleşmiştir. Türklerin kurduğu ilk futbol takımı ise Reşat Danyal Bey ile Fuat Hüsnü Bey tarafından 'Black Stacking' olmuştur. İstanbul'da kulüp sayısının artmasıyla beraber, İstanbul'da 1903 yılında ilk lig olarak İstanbul Futbol Ligi kurulmuştur. Bununla beraber 1905 yılında Ali Sami Yen'in öncülüğün de Galatasaray Futbol Kulübü kurulmuştur (TFF, 2014).

Galatasaray futbol kulübü 1906 yılında İstanbul Futbol Birliğinin Başkanı olan James Lafontaine'e müracaat ederek, lig başlamış olduğu halde ligin 5.takımı olarak 1906-1907 sezonunda yerini aldı, daha sonra Fenerbahçe ve Beşiktaş'ta bu ligde yerini alacaktır (Tercüman Spor Ansiklopedisi, 1982).

Yabancıların vasıtasıyla IXX. yüzyıldan itibaren başlamış olan kulüpleşme hareketlerinin neticesinde ikili şekilde gerçekleştirilen futbol müsabakaları, futbola gönül veren kişileri tatmin etmemeye başladığından, bir teşkilatlanmaya gereksinim duyulmuş ve bu doğrultuda "İstanbul Futbol Birliği" kurulmuştur. İngilizlerle Rumlar

tarafından oluşturulan birlik, İngiltere'deki futbol kurallarıyla lig statülerini getirerek bir yönetmelik hazırlamış ve birliğin yönetmeliği 17 Mayıs 1903'te yaşama geçmiştir. Ancak yasal bir dayanağı bulunmayan bu birlik, 1910'da dağılmıştır (Devecioğlu, 2008).

1910 yılında İstanbul Futbol Birliği'nin dağılmasının ardından, 1908 tarihindeki 1680 no.lu Cemiyetler Kanunu çerçevesinde tescillerini yaptırıp hukuki statüye kavuşmuş olan pek çok spor kulübü faaliyetlerini sürdürmüş ve organizasyonlarını düzenleyecek bir üst kuruma gereksinim duymuştur. Galatasaray, Kadıköy, Fenerbahçe, Progres ve Stugglers kulüplerinin bir araya gelmesiyle 1910'da "İstanbul Futbol Kulüpleri Birliği" 13 (Devecioğlu, Çoban ve Karakaya 2014) ve "İstanbul Futbol Kulüpleri Ligi" kurulmuştur (Devecioğlu, 2008).

Türk sporunda bir ilk olan TİCİ'nin kurulmasının ardından, 1923 yılında Türk Futbol Federasyonu kuruldu. Ardından FIFA üyeliğine başvurulmuş 21 Mayıs 1923 yılında FIFA üyeliğine alınmıştır. FIFA'nın yeni üyesi Türkiye ilk milli maçını 26 Ekim 1923'de İstanbul'da Romanya'ya karşı oynar ve bu maç 2-2 berabere sonuçlanmıştır (TFF, 2014).

1924 yılında Paris Olimpiyatlarına katılan milli futbol takımı yurtdışında ilk maçını Çekoslavakya'ya karşı oynamış ve 5-2 mağlubiyetle sonuçlanmıştır. Futbolun Türkiye'de gelişmesi devam etmiş, 1954 yılında ilk defa İsviçre'de yapılacak olan Dünya Şampiyonasına gitmeye hak kazanmıştır. 1955'li yıllardan sonra da Türkiye'de futbolun gelişimi devam eder (TFF, 2014).

TFF ligleri 61 madde olarak hazırlanan talimatname kapsamında yeniden düzenlenmiş ve 1958-1959 futbol sezonu itibariyle Türkiye Profesyonel Futbol Ligi kurulmuştur (Özsoy, 2011).

Türkiye Profesyonel Futbol liginin kurulması doğrultusunda deplasmanlı lig müsabakaları başlamıştır.

1963-1964 futbol sezonu kapsamında ikinci lig, 1967-1968 sezonu kapsamında ise üçüncü lig kurulmuş, böylece Türkiye futbol ligleri dikey ulusal bir lige dönüşmüş ve Anadolu şehirlerini de kapsamakta olan geniş bir yapı meydana getirilmiştir (Sert, 2000).

Günümüzde yine TFF bünyesinde Süper Lig, 1.Lig, 2.Lig, 3.Lig, Bölgesel Amatör Lig ASKF bünyesinde ise Süper Amatör Lig, 1.- 2. Amatör Ligler faaliyet göstermektedir. Günümüzde TFF tarafından futbol müsabakaları ve organizasyonları planlanmakta olup, Türkiye'nin en küçük beldesinden tutunda en gelişmiş Büyükşehirlere kadar profesyonel ve amatör seviyedeki futbol ligleri bulunmaktadır ve müsabakalar oynanmaktadır.

2.2.1.2. Dünya'da Futbol

Eski Mısır'daki "Merruka" mezarlarında bulunan hiyerogliflerde sporcu figürlerinin yanında ayakları ile top oynayan insan şekillerine rastlanmıştır. 2.500 sene öncesine dayandığı ifade edilen ve Kahire, Londra, Berlin müzelerinde örnekleri yer alan bu topun 7,5 cm çaplı, deri ya da sık işlenmiş ketenden yapıldığı, içlerinin kepek, yosun kurusu vb. maddeler ile doldurulduğu görülebilmektedir. Antik Yunan'da ise ünlü şair Homeros, M.Ö VIII. yüzyılda yazmış olduğu "Odisea" isimli eserinde bir top oyunundan bahsetmiştir (Arıpınar, 1992).

Hem ayakla hem de elle oynanabilmekte olan "Harpastum" topu kapma ve el-ayak vuruşlarıyla topu rakip savunma alanına taşıyan bir oyun niteliğindedir (Çamdereli ve Gürer, 2008).

Roma döneminde günümüz futbolun temelleri kabul edilen, Yunanlıların "Episkyres" adını verdikleri oyunundan uyarlanan "Harpastum" topun el ve ayak yardımıyla rakip alanın savunma bölgesine ulaştırılması hedef edinilen bir oyun türüdür. Bu oyunun Romalı askerlerin savaş kabiliyeti ve stratejilerini gerçekleştirmelerini kolaylaştırdığı, başarıyı arttırdığı görülmüştür. Oluşturulan kurallar çerçevesinde oyun içinde görev dağılımı "Harpastum" oyununu 8 modern futbolun başlangıcı olarak kabul edilmesini sağlamıştır (Türkiye Futbol Federasyonu, 1992).

Futbol, günümüz futboluna benzeyen halini, XVII. Y.Y. İngiltere'sinden almış olduğu bilinmektedir. Hem soylular tarafından hem de halk nezdinde çok büyük ilgi duyulan futbol oyunu, bu ülkede çok hızlı bir şekilde yayılmakta ve ilgi odağı katlanarak gelişme göstermektedir. İngiltere'de 1848 yılı sonlarına kadar geçerliliği kabul edilmiş olan her yerde farklı olan oyun kurallarını, aynı futbol kurallarının çerçevesinde oynanabilmesini gerçekleştirebilmek için "Cambridge Kuralları" ismi içerisinde

toplanması, Cambridge Üniversitesinde okuyan öğrencilerin birlikte yaptıkları müsabaka, 1857 yılında "Sheffield Club" ilk resmi futbol kulübü olarak hayata geçirilmesi, o dönem futbolun miladi '9'tarihi olarak kabul edilen 26 Ekim 1863 tarihinde 11 kulüp üst düzey yöneticilerinin Londra'da toplanarak futbol camiasının ilk federasyonu olan İngiltere Futbol Federasyonu "Football 6 Association"u oluşturmaları gerçekleştirilen en önemli adımlardan bazıları olarak görülmektedir (Hughes ve Franks, 2005).

Futbolun ilk ortaya çıkışından itibaren günümüze kadar çok büyük bir ilgi gördüğü aşikardır. Bununla beraber zaman içerisinde bir çok yasaklamada getirilmiştir. Futbol o dönemde kasabalar ve köyler arasında büyük bir rekabet oluşturmuştur. Bu rekabet çatışmalarıda beraberinde getirmiştir. Çatışma boyutlarının fazla olmasından dolayı o dönemin Kralı II. Edward, 13 Nisan 1314'de yayınladığı fermanla futbolu İngiltere'de yasaklamıştır.

Futbolun yasaklandığı Ortaçağ'ın son dönemlerinde bütün yasaklamalara karşın, bu yasaklar delinmiş ve halk futbol oyununu oynamakta ısrar etmiştir. Her ne kadar toplumda egemen durumda bulunan sınıfların menfaatleriyle, futbolun sağlamakta olduğu sosyal yararların örtüşmemesinden ötürü futbol yasaklanmaya çalışılmış olsa da futbol oyununun yok olması engellenememiştir (Ongan ve ark., 2010).

Kral yayınladığı fermanla futbolu adeta lanetlemiş ve çoğu kişinin futbola ön yargılı bakmasını sağlamıştır.

İngiltere ve dünyadaki ilk futbol kulübü olan Sheffield 1855'te kurulmuştur. 1863'te İngiltere'de faaliyette bulunan on bir futbol kulübünün yöneticileri bir araya gelmiş ve "İngiltere Futbol Birliği"ni kurmuştur. 1866'da ise İngiltere, İskoçya, Galler ve İrlanda Futbol Federasyonları'nın bir araya gelmeleri ile "International Board" ismindeki ilk uluslararası futbol kurumu oluşturulmuştur (İnal, 1998).

Çağdaş futbolun diğer ülkelere yayılmasını sağlayan İngilizler olmuştur. İngiliz gemiciler 1874 yılında Botafogo'daki Brezilya plajlarında, sonrasında Fransa'nın Marsilya kentinde ve Portekiz sahillerinde hevesli gözlerin karşısında futbol oynamışlardır. 1872'de denizcilik şirketinde çalışan işçiler, Havre'de çalışan demiryolu işçileri ya da 1890'a doğru Porto, Bilbao vb. limanlarda çalışan işçiler gibi köklü

toplulukların arasında daha kalıcı bir duruma gelmiştir. IXX. yüzyılda İngilizler, Güney Amerika'ya ihracı yapılan ürünlerle beraber kıtaya futbolu da getirmişlerdir (Şahin ve Tunçkol, 2010).

90'lı yıllarda küreselleşerek tam anlamıyla dünya sporu hâline gelen futbol, giderek önemini arttıran, milyonları peşinden koşturan bir etkinlik, sosyal olgu hâlini almıştır (Akşar ve Merih, 2008).

2.2.1.3. Futbolun Türkiye'ye Girişi

Günümüz futbolunun İngiltere toprakları dışına çıkarak dünyanın geri kalanına yayılması esnasında, Osmanlı İmparatorluğu'nda ticaret limanlarındaki kentlere yerleşen tüccarlar veya gemilerde çalışanların futbola merakı oyunun ülkemize gelmesindeki en büyük etkendir. Futbolun oynandığı ilk 3 şehir Selanik, İstanbul ve İzmir'dir (Demirkoparan, 2019).

Osmanlı'da ilk olarak Selanik'te görülen futbol oyunu, zaman içerisinde İzmir Bornova'da yayılmış, Anadolu'daki ilk futbol kulübü İzmir'de İngilizlerce kurulmuş, sonrasında İstanbul'da da yaygınlaşmıştır. İlk kurulan futbol kulübü ise, İzmir'de 1894'te İngilizlerce kurulmuş olan "Football Club Smyrna (İzmir Futbol Kulübü)"dır. 1895'te İstanbul'da, Kadıköy ve Moda çayırlarında futbol oynanmaya başlanmıştır. Futbolun İzmir'den İstanbul'a gelmesinde, İzmir'den İstanbul'a göç etmiş olan İngiliz ailelerinin rolü bulunmaktadır. 1897'de İzmir'den gelmiş olan karma takımın İstanbul karması ile karşılaşması ise, Türkiye topraklarındaki ilk futbol maçı şeklinde tarihe geçmiştir (Arıpınar, 1992).

İstanbul Futbol Birliği, kulüpler arası anlaşmazlıklar ve çekişmeler sonucunda 1910 yılında yeniden örgütlenme yoluna gitmiş ve 4 yıl görev yapacak olan İstanbul Futbol Kulüpleri Ligi ortaya çıkmıştır. Türkiye'de futbolun tam olarak yeşermeye başladığı periyot 1908- 1923 yılları arasıdır. II. Meşrutiyet sonrası esen özgürlük havasında yeni takımlar kurulmuş, bu arada Türk takımları da varlıklarını ciddi bir şekilde teyit ettirmiştir (https://www.neoldu.com/futbol-turkiyeye-nasil-geldi-1222h.htm)

Bu doğrultuda, İstanbul'dan sonra İzmir, Ankara, Eskişehir, Bursa, Adana ve Trabzon'da futbol hızlıca yayılmış ve birtakım ligler kurulmaya başlanmıştır. Bu

liglerin önde gelenleri şunlardır; İstanbul Türk İdman Birliği Ligi, Pazar Ligi ve Cuma Ligi diğerleri arasında önem arz edenlerdir.(Tuğlu, 2020).

Galatasaray'ın kurulmasından sonra 1907 yılında Fenerbahçe adı altında bir takım daha kurulmuştur (Türkiye Futbol Federasyonu, 1992).

Fenerbahçe kulübünden hemen ardından ise Vefa ve Beykoz takımları hayata geçirildi. 1903 tarihinde ise Beşiktaş Jimnastik kulübü adı altında kendi şubelerini de 1910 yılında faaliyete geçirerek bir takımın daha oluşmasını sağlamış oldular (Morpa Spor Ansiklopedisi, 2005).

Dışarıya karşı yapılan maçlarda birlik ve beraberlik duygusu milliyetçilik kodları üzerinden inşa edilirken zaman içerisinde her futbolsever bir futbol takımına gönül vererek sevgisini takım taraftarlığı üzerinden devam ettirmeye başlamıştır. Giderek futbol kulüpleri sayısı artmış ve liglerin tesis edilmesi zorlaşmıştır. (Sönmez, 2019).

İlk müsabakasını cumhuriyetin ilanından üç gün evvel 26 Ekim 1923'te İstanbul Taksim Stadı'nda Romanya ile oynamış olan Türkiye, maçtan 2-2'lik beraberlik ile ayrılmıştır. Milli Takım'ın 1924 Paris Olimpiyatları'na hazırlanması hususunda İskoçya'dan Billy Hunter getirilmiş olup, bu bağlamda Türk futbolcularına modern futbolu tanıtarak onları sistemli biçimde çalıştıran ilk teknik adam Hunter olmuştur. 1924 Paris Olimpiyatları'nda Çekoslovakya'ya karşı 5-2 mağlup olunan müsabaka, Milli Takım'ın yurt dışında yaptığı ilk maç olmuştur. 1936'ya değin süregelen dönemde ilk Türkiye Şampiyonası Ankara'da düzenlenirken, şampiyon ise Harbiye olmuştur. 1924 yılında FIFA'nın isteği doğrultusunda Sovyetler Birliği-Türkiye müsabakasını Hamdi Emin Çap'ın yönetmesiyse, bir Türk hakemin ilk kez bir milli maçta vazifelendirilmesidir(TFF).

1951'de futbol Türkiye Futbol Federasyonu'nun (TFF) almış olduğu karar doğrultusunda resmi olarak profesyonelliğe geçmiş, bu bağlamda 1951-1952 futbol sezonundan itibaren İstanbul, Ankara ve İzmir başta 3 şehrin profesyonel futbol ligi kurulmuştur (Sert, 2000).

1963-1964 futbol sezonu kapsamında ikinci lig, 1967-1968 sezonu kapsamında ise üçüncü lig kurulmuş, böylece Türkiye futbol ligleri dikey ulusal bir lige dönüşmüş ve

Anadolu şehirlerini de kapsamakta olan geniş bir yapı meydana getirilmiştir (Sert, 2000).

Bu gelişmeler ve yapılanmadan sonra da futbol artık gittikçe gelişen büyük kitlelere ve daha büyük bir endüstri haline gelecek bir boyut kazanmıştır.

2.2.1.4. Modern Futbolun Ortaya Çıkışı

Ayak ile oynanan top oyunları, çok eskilere -milattan öncesine- dayanmaktadır. Günümüz futboluna benzer yönler taşıyan ilk ayak oyununun ise ne zaman oynanmaya başlandığına dair kesin bir bilgi yoktur. Ancak, pek çok teknolojik ve sosyal gelişmeye öncülük eden Çin'de milattan öncelerde oynanan 'cuju' adlı oyun, bazı kaynaklarca en eski futbol benzeri oyun olarak belirtilmektedir (Goldblatt, 2008).

Çağdaş futbolun ülkemize gelişi İngiliz denizcilerin, diplomat ailelerinin, tüccarların katkıları doğrultusunda olmuştur. 1890'larda batılı ülkelerden gelmiş olan gazetelerle dergilerden çeviri yapılması suretiyle haberler yayınlayan Osmanlı gazeteleri, Fransa ile İngiltere'de oynanmakta olan futbol oyununa ilişkin yazılar kaleme almıştır (Sert, 2000).

Modern futbol şu anda tüm dünyada büyük kitlelere hitap eden dünyanın en gelişmemiş yerlerinde, en ücra köşelerinde insanların hayatında büyük bir yer kaplamaktadır.

Modern futbol uluslar arası ve yerel ligler olmak üzere bir çok büyük organizasyonun başını çeken kültürel, ekonomik ve siyasi anlamda büyük bir yaşam kaynağı da sayılır.

2.3. Kaygı

Kaygı (anksiyete) kelimesi etimolojik olarak incelendiğinde kökeninin "angustioe" ve "anxietas" kelimelerinden geldiği ve esasında ruh sıkıntısı anlamına geldiği görülmektedir. Türk Dil Kurumu'na göre kaygı kelimesi "üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa" olarak tanımlanmaktadır (TDK, 23 Haziran 2018).

Kaygı birçok ruhsal bileşenin bir araya gelmesi sonucu oluşan ruhsal durumdur. Bilişsel, somatik, duygusal ve davranışsal faktörler bir araya gelerek hoş olmayan bir durum oluşmasına neden olur. Hangi unsurun başlattığı tanımlanamayan bu his korku ve huzursuzluğu içermektedir. Bireyin kaçamadığı ve kontrol altına alamadığı bir algının sonucunda oluşur (Cisler, 2010).

Kaygı kavramı ilk kez Freud tarafından tanımlanmış ve psikoloji literatürüne Freud öncülüğünde girmiştir. Freud'a göre kaygı, hissedilmesi mümkün olan fakat anlatılması mümkün olmayan bir duygu ve egonun işlevi olarak tanımlanmaktadır (Manav, 2011).

Adler'e göre de kaygı, kişilerin güçsüz anlarında ortaya çıkan ve üzüntü, başarısızlık, stres gibi duyguları içerdiğinden anlaşılması güç bir duygudur (Cüceloğlu, 2006).

Kaygı kişi üzerinde oluşan kuruntu, endişe, korku ve huzursuzluk gibi duygulardan ortaya çıkmaktadır (Elliott ve Smith, 2010).

Kaygı, İngilizcede anksiyete olgusunun karşılığıdır (Bozkurt, 2012).

Bu olgu, TDK tarafından ise "Çoğunlukla kötü bir şeyin gerçekleşeceği düşüncesiyle beraber meydana gelen ve nedeni hakkında bir bilgi olmayan gerginlik hissi", şeklinde ifade edilmektedir (Türk Dil Kurumu [TDK], 2020).

Kaygı, kişilerin risk almaya dair cesaretlerini azaltıcı bir etki uyandırır. Kişide hata yapma korkusunun hâkim olmasına sebep olur (Aktan, 2018).

Dolayısıyla kişi potansiyelini değerlendirmek ve ilerlemek yerine, kaçınma odaklı sürdürdüğü yaşamında gerilemeler yaşar. Kişinin yaşamında olumsuz engellemelere yol açan kaygı, kişiyi şimdiki varoluşunda değil; geçmiş yaşantılarında takılı bırakarak, gelecekteki planlarını hayata geçirmelerini engelleyebilir (Çakmak, 2018).

Kaygı kavramı Amerikan Psikoloji Birliği tarafından; gerilim, endişe ve korku ile kan basıncında oluşan artış gibi fiziksel değişikliklerle kendini gösteren duygu durumu olarak tanımlanmıştır (APA, 2014).

Psikolojik ve sosyal olaylardan kaynaklanan kaygılar ise, günlük gelişimsel ve hayat krizleri (aile yapısı, ciddi hastalıklar, doğum, ölüm vb.) şeklinde ortaya çıkanlar diye gösterilebilir (Baltaş, 1990).

Kaygı ile korku sürekli birbirleri ile karıştırılan insanların çokça yaşadığı iki farklı duygudur. Birbirleriyle arasındaki farka baktığımızda korku bilinçli bir şekilde tanınan, tehlike anında karşımıza çıkan bir uyarılma ve tepkidir. Kaygı ise birey tarafından nedeni açıklanamayan somut olmayan tehlikeler karşısında ortaya çıkan doğal olmayan durumdur (Yenilmez ve Özbey, 2006).

Kaygı başarılı bir şekilde yönetildiğinde, dikkatte esneklik ve koordinasyon gelişir. Dikkatsel beceriler, sporcuları negatif düşüncelere odaklanmadan uzak tutar. Örneğin; hakemlerin çaldığı düdükle aynı düşüncede olmayan birçok sporcu bu hale öfkeyle karşılık verir. Bu tür durumlara sporcunun ne kadar öfkeyle karşılık vereceği onların kişilik olarak öfkelenmeye yatkınlıkları ve kaygıyla ilişkili olmaktadır (Konter, 1996).

Kaygı, çevresel ve psikolojik olaylara bilinçli olarak verilen duygusal bir tepkidir ve bu olaylarda fizyolojik değişiklikler görülebilir. İnsanlarda kaygı, endişe ve gerginlik duygularına neden olabilir. Doğal tehlike ile ilgili olarak, kaygı bilinçsizce ortaya çıkabilir. Kaygı, olası tehlikelerle yüzleşen bir duygudur. Tehlike ortadan kalktığında kaygı sona erer. Anksiyete, zihinsel ve fiziksel dahil olmak üzere birçok semptom gösterebilir (Kaya ve Varol, 2004).

Kaygı, biyolojik veya ruhsal durumda meydana gelen değişimlerle kendini gösterebilir. Biyolojik belirtileri; düzensiz nefes alıp verme, nefes darlığı hissi, mide ağrısı, el ayak parmaklarında üşüme veya sıcaklık hissi, sürekli baş ağrısı, terleme, kalp çarpıntısı, titreme veya sallanma, paresteziler (karıncalanma ve uyuşukluk hissi) gibi belirtilerdir. İfade edilen bu belirtilerin hepsi kaygı yaşayan bireyde görülmeyebilir hatta bu belirtiler herhangi bir fizyolojik rahatsızlığın işareti de olabilir. Fakat kaygı durumunu 12 yaşayan bireylerde bu belirtilerden bazıları mutlaka görülmektedir (Cüceloğlu, 2010, s.293).

Kaygı tarafından tanımlanan olumsuz durum kaygıdır. Yüksek stresin neden olduğu, baş ağrısı, kas krampları, yüksek tansiyon, aşırı terleme veya soğuma ve diğer fiziksel belirtilerle kendini gösteren, yorgunluk ve bitkinliğe yol açan ve çoğu zaman depresyonla aynı zamanda ortaya çıkan bir hastalıktır. Anksiyete bozukluğu olan çocuklar, günlük aktivitelerini ciddi şekilde etkileyebilecek yoğun bir korku, üzüntü veya tükenmişlik yaşarlar (Briggs ve Alikor, 2010).

Kaygı, spor ve sporcu açısından ele alındığında sporcunun müsabakalar öncesi kazanıp kazanamayacağını etkilemesi olarak, takımların taraftarlarını müsabakalar öncesi kitlesel olarak etkilediği bilinmektedir. Kaygı sporcular üzerinde strese neden olarak etkili düşünmeye engel olabileceği gibi sporcuların performansınıda olumsuz yönde etkilemektedir (Aksoy, 2021).

2.3.1. Kaygı Türleri

Günümüzde kaygı, herkesi bir ölçüde etkileyen, herkesi kapsayan ve farklı şekillerde ortaya çıkan evrensel bir sorundur. Spielberg, Anksiyete ve Davranış kitabında iki farklı kaygı türü üzerinde çalıştı. Biri durumluk kaygı, diğeri ise sürekli kaygıdır (Spieldberger, 1966).

Durumluk kaygı ve sürekli kaygı aşağıdaki başlıklarda detaylı olarak ele alınmıştır.

2.3.1.1. Durumluk Kaygı

Durumluk kaygı, duyulan gerginlik, endişe ve sinirlilik hali ile birlikte geçici, hoş olmayan duygular olarak tanımlanabilir (McDowell, 2006).

Durumluk kaygı, insanın herhangi bir durum karşısında, karşılaştığı durum ile şiddeti değişiklik gösteren içsel bir refleks olarak tanımlanmıştır. İnsanın karşılaştığı duyguları algılama düzeyi kaygı düzeyindeki miktar ile doğru orantılıdır. Eğer karşılaşılan durum insan için ciddi tehdit barındırıyorsa kaygı düzeyi de buna bağlı olarak yüksek olacaktır. Ama birey karşılaştığı durumu tehdit unsuru olarak algılamazsa duyacağı kaygı düzeyi de düşük olacaktır (Özgüven, 2012).

Durumluk kaygı, her durumda yoğunluğu değişebilen, sürekli olmayan durumlarda ise bireylerin sergilediği geçici duygusal reaksiyonların tamamıdır. Bireyler kendinde stres yaratan durum ya da olayı, tehditkar olarak algıladığı zamanlarda "durumluk kaygı" düzeyi yükselirken, tehlikenin tehdit edici özelliği azaldığında ise düşük olmaktadır (Akarçeşme, 2004).

Durumluk kaygı; bireyin içinde bulunduğu stresli durumdan dolayı sürekli hissettiği subjektif korkudur. Bu kaygı genellikle her bireyin yaşadığı geçici duruma bağlı bir kaygıdır. Durumluk kaygının şiddeti ve süreci algılanan tehdidin miktarı ve kişinin tehlikeli durum yorumunun kalıcılığı ile ilişkili olmaktadır. Durumluluk kaygıda, bireyde gerginlik ve endişe yaratan o anki durum ortadan kalktığında, olumsuz duygularda ortadan kalkmaktadır. Stresin yoğun olduğu zamanlar durumluk kaygı seviyesinde yükselme, stres ortadan kalkınca, düşme olur (Öner, 1996).

Bu durum kişinin içinde bulunduğu stresli durumdan ortaya çıkan ve kişinin hissettiği sübjektif korkudur. Otonom sinir sisteminde fizyolojik olarak meydana gelen herhangi

bir uyarılmanın sonucu bazı fiziksel değişmeler (terleme, titreme vb.) gibi bireylerin huzursuzluk duygularını gösteren değişimler gerçekleşmektedir. Stresin yoğun yaşandığı süreçlerde durumluk kaygı seviyesinin arttığı gözlemlenirken, stresin ortadan kalktığı an azalma olduğu gözlemlenebilmektedir (Köknel, 1982).

Durumluk kaygı, sporcuların performansı üzerinde olumlu ve olumsuz etkilerde bulunabilmekte, onların kendilerini bütün fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal kapasiteleri ile gerçekleştirmelerinde kolaylaştırıcı veya engelleyici bir rol oynayabilmektedir (Cüceloğlu, 1996).

Çözümü yokmuş gibi algılanan her sorun kişide kaygı oluşturur. Yalnızca olay anında belirlenen bu kaygı, geçici ve normal bir ruh halidir (Kara ve Acet, 2012).

Kişi kaygı yaratan durumlarla karşı karşıya kaldığında davranışlarını değiştirir böylece diğer seçenekleri göremez ve davranışlarında kısıtlamalar meydana gelir. Kendisi için yararlı olabilecek fırsatları da böylelikle geri teper.

Sporcularda durumluk kaygı seviyeleri tehlike anında yükselir bu tehlike ortadan kalktığında ise kaybolur. Bu sebeple sporcu ve antrenörler için bu durumların neler olduğu tespit edilmesi sorunun giderilmesi açısından önemlidir.

Bütün sporcular yarışmaları esnasında büyük baskılara ve zorluklarla maruz kalabilmektedir. Bu baskı ve zorluklar sporcuların özellikle yarışma olarak gerçekleşen aktivitelerinde endişe, kaygı ve stres gibi duygu durumlarını yaşamalarına neden olabilmektedir. Sporcuların genelde antrenman esnasında sergilemiş oldukları performanslarını yarışmalar esnasında sergileyemedikleri görülebilmektedir. Teknik direktörlerin ve antrenörlerin birçoğu geri dönütlerinde, takımlarını ve sporcularını müsabakalar esnasında tanıyamadıklarını, sporcularının ve takımlarının sergiledikleri performans konusunda hayrete düştüklerini dile getirmektedirler (Engür, 2002).

2.3.1.2. Sürekli Kaygı

Sürekli kaygı, bireyin içinde bulunduğu durumu genellikle stresli olarak algılama eğilimi ve kaygı yaşantısına olan yatkınlığıdır. Nötr olan durumların kişi tarafından tehlikeli ve sakıncalı olarak algılanmasının ardından açığa çıkan hoşnutsuzluk ve mutsuzluk duygusuyla ilişkilendirilmektedir (Öner ve Le Compte, 1985).

Belirli bir tehlike olmadığı zamanlarda sürekli kaygı, bağlantısız anksiyete olarak tanımlanır. Bireyin bir umutsuzluğa kapılması, karar vermede güçlükler çekmesi, dikkatini toplayamaması, uyku bozuklukları yaşaması, aşırı duyarlılık, terleme, omuz ve boyun bölgelerinde kas gerilimlerinin yaşanması, belirli bir neden olmamasına rağmen tansiyon ve nabızdaki artış görülmesi gibi belirtiler bağlantısız anksiyetede görülür. Bağlantısız anksiyete; kişilerin devamlı gerilim içinde olmasına, tedirginlik ve üzüntü yaşamasına sebep olabilmektedir (Şeyhoğlu, 2005).

Sürekli kaygı seviyesi ortalamanın üstünde olan bireyler, ortalamadan daha düşük kaygı düzeyine sahip olan bireylere göre, stres yaratan durumları çok daha büyük bir tehdit ve tehlike olarak algılamakta ve bu duruma karşı genellikle tepkide bulunma eğilimine girmektedir (Kılınç ve Murat, 2012).

Kimileri sürekli olarak huzursuzluk içinde yaşar. Genellikle mutsuzdur. Doğrudan doğruya çevreden gelen tehlikelere bağlı olmayan bu kaygı türü içten kaynaklanır. Öz değerlerin tehdit edildiğini zannetmesi ya da içinde bulunduğu durumları stres olarak yorumlaması sonucu birey kaygı duyar. Buna "Sürekli Kaygı" denir. Klinik psikologlara ve psikiyatrlara başvuran hastaların büyük bir çoğunluğu sürekli kaygı belirtilerinden şikayetçidirler. Huzursuzluklarını gidermede, hafifletmede ya da kontrol etmede bu hastaların karşı koyma ya da başa çıkma becerileri, savunmaları yetersizdir (Özbaydar, 1983).

Sürekli kaygının seviyesi, bireyin ilerideki tehlikeli durumlarda yaşayacağı durumluk kaygı derecesinin şiddetini ve sıklığını belirler. Buna göre sürekli kaygı seviyesi yüksek olan bireyin, baskı altında, sürekli kaygısı düşük olanlardan daha çabuk ve daha sık olarak durumluluk kaygı reaksiyonları göstereceği beklenir (Öner ve Le Compte, 1983).

Durumluk ve sürekli kaygı birbirinden farklı özellikte ve birbirinden farklı yoğunluktadır. Sürekli kaygının gözlemlenebilir olmaması, stresli koşullar altında durumluk kaygısı olarak yaşanma potansiyelini yansıtması durum ve sürekli kaygının farklı ancak birbiriyle ilişkili yapılar olduğunu göstermektedir (McDowell, 2006).

Sürekli kaygının düzeyi, kişinin sonraki zamanlarda karşılaşacağı tehlikeli olaylarda yaşayacağı durumluk kaygı seviyesinin şiddetini ve frekansını belirler. Bu sebeple, sürekli kaygı düzeyi fazla olan kişinin, baskıya maruz kaldığında, sürekli kaygı düzeyi

az olanlara oranla daha hızlı ve daha sık olarak durumluk kaygı tepkilerini göstereceği düşünülür (Öner ve Le Compte, 1982).

2.3.2. Kaygının Oluşturduğu Bedensel Tepkiler

Bedensel belirtiler; sık idrara çıkma, kalp atışının hızlanması ve artması, nefes alış verişinde güçlük, ellerin ve ayakların karıncalanması, uykuya dalmakta güçlük şeklinde seyreder. Bu nöbet hali geçtikten sonra bile kişide devam eden korku hali, yorgun ve bitkin hissetme halleri devam edebilir (Köknel, 2004).

Bedensel kaygı, doğrudan otonom (istem dışı) uyarılmadan gelişen ve kaygı üzerinde etkili olan fizyolojik parametreleri göstermektedir. Bedensel kaygı, hızlı kalp atım oranı, kısa ve kesikli nefes alıp verme, nemli eller, karın ağrısı ve gergin kaslar gibi tepkisel reaksiyonlarla kendini göstermektedir (Gümüş, 2002).

2.3.3. Kaygı ve Spor

Kaygı spor karşılaşmaları gibi bireyin maksimum performans sergilemesi gereken durumlarda çok sık karşılaşılan bir problemdir. Orta düzeydeki kaygı bireyin performansını olumlu etkilerken, yüksek ve düşük kaygı performansı olumsuz etkiler. Bu durumlarda birey performansını sergileyemez ve kendisinden beklenen görevleri yerine getiremez (Şahin, 2021).

Birçok sporcu yarışmalarda, baskı ve zorlukla karşılaşmaktadır. Bu baskı ve zorluklar özellikle yarışmasal aktivitelerde sporcuların kaygı ve stres yaşamalarına neden olmaktadır. Birçok sporcu antrenmanlarda gösterdikleri performanslarını baskılı ve stresli yarışma koşullarında gösterememektedir. Birçok teknik direktör ve antrenör verdikleri demeçlerde, takımlarını oynadıkları karşılaşma sırasında tanıyamadıkları, gösterdikleri performans konusunda hayrete düştüklerini söylemektedir (Engür, 2002).

Sporcuların kaygı düzeyleri yüksek olduğunda vücutta çeşitli reaksiyon ve tepkiler ile karşılaşılır.

Sporda performansın arttırılabilmesi için teknik direktörlerin, antrenörlerin spor psikolojisini önemseyerek öğrenmesi ve oluşabilecek psikolojik sorunları ortadan kaldırmak için araştırma yapması gerekmektedir (Tavacıoğlu, 1999).

Birçok yarışmada sporcuların, huzursuz, üzüntülü, sıkıntılı, telaşlı, çekingen, yüzü sararmış ve endişeli durumda oldukları görülmektedir. Sporcuların bazılarının antrenman 27 sahasında rahatlıkla gerçekleştirebildikleri hareketleri, yarışma esnasında yapamadıklarını, hem ortama hem de takım arkadaşlarına uyum sağlayamadıklarını söyleyebiliriz (Gümüş, 2002).

2.4. Korona Virüs

Her toplumun kendine has coğrafi, demografik, kültürel, yönetimsel ve niteliksel özellikleri bulunur. Bu nedenle toplumlar çoğu zaman birbirlerinden farklı alanlarda farklı problemler yaşayabilmektedirler. Dünya tarihinde sıkça örneği bulunan doğal afetler ve salgın hastalıklar gibi durumlar ise dönem dönem toplumların ortak problemi olabilmektir. Dünya tarihine baktığımızda kimi zaman belirli bir kitle grubunda kimi zaman ise küresel çapta salgın hastalıkların büyük yıkımlara ve zararlara yol açtığı söylenebilir. Covid-19 adı verilen korona virüs Çin'de 13.01.2020 tarihinde tanımlanmış (KDK, 2020).

COVID-19 hastalığı insanları etkileyen, şiddetli akut solunum yolu sendromu korona virüsü 2'nin (SARS-CoV-2) neden olduğu bulaşıcı bir solunum yolu hastalığıdır. İlk olarak 2019 yılında Çin'in Wuhan şehrinde keşfedilmiş olan hastalık, keşfinden bu yana dünya çapında yayılarak 2019-20 korona virüs pandemisine yol açmıştır (Hui ve ark., 2020).

Korona virüsler, genellikle yetişkinlerde solunum yolu enfeksiyonlarına yol açan patojenlerdir. Başlangıçta hayvanlarda görülen bu virüsler ilk defa 2002 yılında insanlara bulaştığı kayda geçmiştir (Laçinel ve Gürlevik, 2020).

Koronavirüsler, Nidovirales takımı içinde yer alan Coronaviridae ailesinden alfa-coronavirus, beta-coronavirus, delta-coronavirus ve gama-coronavirus'u içeren Orthocoronavirinae alt ailesine aittir. Alfa coronavirus ve beta coronavirus'ler memelileri enfekte eder, gama coronavirus ve delta coronavirus'ler ise kuşları enfekte etmektedir (Woo ve ark., 2010).

Pnömoni, gelişmekte olan ülkelerde küçük çocukların ve gelişmiş ülkelerdeyse yaşlıların en büyük ölüm nedenlerinden biri olmaya devam etmektedir. Dünya genelinde her yıl yaklaşık olarak 450 milyon insanda pnömoni gözlenmekte ve

bunlardan yaklaşık olarak 4 milyonu hayatını kaybetmektedir. Hastalıktan en sık 5 yaş altı ve 75 yaş üstü yaş grupları etkilenmektedir (Ruuskanen ve ark., 2011).

İnsanlarda enfeksiyona sebep olabilen yedi tane insan CoV'si (HCoV) tanımlanmıştır. Bunlar HCoV-OC43, HCoV-HKU1, HCoV-229E, HCoV-NL63, SARS-CoV, SARS-CoV-2 (COVID-19) ve MERS-CoV' tür (Cascella ve ark., 2020).

COVID-19 hastaları tarafından, havayolundan damlacık şeklinde veya fekal yol ile önemli çevresel kontaminasyon oluşabilir. Çevre, potansiyel bir bulaşma aracıdır (Cai ve ark., 2020).

2.4.1 Korona Virüsün Spora Etkileri

Korona virüs etkisi hayatın birçok alanını etkilediği gibi spor sektörünü de etkisi altına almış ve olumsuz olarak etkilemiştir maçların iptali veya ertelenmesi, virüse yakalanan sporcu ve sporcular olması sporcuların virüsten olumsuz olarak etkilenmesi ve daha fazla yayılmasını önlemek maksadıyla, sporsal etkinlikler bazında da kararlar alınma zorunluluğu oluşmuştur. Virüsün dünyayı etkisi altına almasıyla bir çok ülke sporsal etkinliklerini ertelemiştir ve birçok sporcu covid-19 virüsüne maruz kalmıştır daha sonra ise etkinliklerin başlama kararı alınması ise maçlar seyircisiz oynatma kararı alınmıştır, yine aynı şekilde uluslararası sportif etkinliklerde ertelenmek zorunda kalmıştır.(Türkmen ve Özsarı, 55-67s)

Dokunma gerektiren bir spor branşı olsun ya da olmasın sporcuların yaşadığı Korona virüs kaygısının sporcu bireylerde farklı durumlarda gözlemleneceği ve bunun spora etki edeceği düşünülmektedir. Antrenmanda, müsabakada ve müsabakaya hazırlık süreci ve sporcuların duydukları kaygı ile olumsuz ve agresif davranışlara sebebiyet vereceği düşünülmektedir (Gümüşgül ve ark., 2020).

Covid-19 virüsünün yaşattığı kısıtlama ile sporcu bireylerin antrenman, müsabakalara hazırlanma durumlarının kısıtlanmaya neden olması ruhsal sağlıklarını olumsuz etkilemesine sebebiyet verebilmesi muhtemel nedenler arasındadır (Santi ve ark., 2020).

2.4.2 Covid-19 Bulaşma Yolları

COVID-19 hastalığının ilk vakalarının Wuhan'ın Huanan deniz ürünleri toptan satış pazarına doğrudan maruz kalma ile bağlantılı olduğu bildirilmiştir. Bu yüzden,

hayvandan insana bulaşın ana mekanizma olduğu varsayılmıştır. Ancak sonraki vakalarla birlikte virüsün insandan insana bulaştığı sonucuna varılmıştır (Cascella ve ark., 2020).

Hastalığın temel bulaş yollarının damlacık ve aerosol olduğu gösterilmiştir. SARS-CoV-2'nin yüzeylerde yaşayabildiği, plastik ve paslanmaz çelik üzerinde bulaştan sonra 72 saate kadar canlı kalabildiği gösterilmiştir (van Doremalen ve ark., 2020).

Pnömoni sıklıkla pürülan balgamın eşlik ettiği öksürük, nefes darlığı ve ateş şikayetleriyle kendini gösterir. Bunlara plöretik göğüs ağrısı da eşlik edebilir. Ancak bu semptomların solunum sistemini etkileyen diğer birçok hastalıkta da görülebileceği unutulmamalıdır. Semptomların ciddiyeti lokal ve sistemik immün yanıta bağlıdır. Fizik muayenede takiple, artmış solunum eforu, belirgin solunum sesleri, ral/ronküs gözlenebilir (Moore ve ark., 2017).

Zamana dayalı verilerde ileri dönük tahmin yapılması için iki temel yaklaşım vardır. Bunlar istatistiksel yöntemler ve yapay zeka temelli yaklaşımlardır. Salgın analizleri için ilk istatistiksel yaklaşımlar 1920'lerin başında süreç denetimi amacıyla ortaya atılmıştır (Şahin, 2013).

Bireylerde soğuk algınlığı, yüksek ateş, üşüme gibi semptomları hissetmesi durumunda iş, okul, halka açık ve kalabalık ortama gerekmedikçe gitmemesi tavsiye edilir. Yetkililer ise bireylerin ortak kullanım alanlarında ve halka açık mekanlarda hastalığının bireylere bulaşmasını engellemek için gerekli çalışmaları yapmalıdır (Jin ve ark., 2020).

DSÖ'ye göre Covid-19 virüsü ile enfekte olan çoğu insan, hafif ila orta derecede solunum yolu hastalığı yaşamakta ve özel tedaviye ihtiyaç duymaksızın iyileşmektedir. Yaşlı insanlar ve kardiyovasküler hastalık, diyabet, kronik solunum hastalığı ve kanser gibi altta yatan tıbbi sorunları olanların ise daha ciddi vakalar olma olasılıkları yüksektir (DSÖ, 2020).

Çoğu hastada semptomların ortaya çıkışı ile en yüksek oranda bulaştırıcılığın olduğu görülmüştür. Özellikle hastalığın erken dönemlerinde hastaların üst solunum yollarından alınan örneklerde viral yükün, ilerleyen dönemlerde alınan örneklere kıyasla daha fazla olduğu saptanmıştır (Zou ve ark., 2020).

SARS-CoV-2 dışkı, kan, oküler salgılar ve meni dahil olmak üzere solunumla ilgili olmayan örneklerde de tespit edilmiştir, ancak bu bölgelerin bulaşmadaki rolü belirsizdir (Chen ve ark., 2020).

Covid-19 enfeksiyonu, vasküler inflamasyon, miyokardit ve kardiyak aritmilere neden olabilen, yüksek bir inflamatuar yük oluşturmaktadır (Madjid ve ark., 2020).

Korona virüsün etkileri arasında bilinen en fazla belirtileri; boğaz ağrısı, eklem ağrısı, sırt ağrısı, baş ağrısı, öksürme, çabuk yorulma, nefes darlığı, ateş ve terleme olduğu bilinmektedir. Bu belirtiye sahip kişiler en yakın sağlık kuruluşuna gidip Covid-19 testi yaptırarak hastalığa yakalanıp yakalanmadığını öğrenebilmektedirler (Aksoy, 2021).

2.4.3 Covid-19 Tedavi Süreci

COVID-19 için spesifik antiviral tedavi önerilmemektedir, aşısı henüz mevcut değildir. Tedavi semptomatiktir ve oksijen tedavisi solunum yetmezliğinin giderilmesi için ilk adımdır. Oksijen tedavisine dirençli solunum yetmezliği vakalarında noninvaziv (NIV) ve invaziv mekanik ventilasyon (IMV) gerekebilir. Komplike hastalarda ve ciddi klinik tablolarda yoğun bakım gerekmektedir (Cascella ve ark., 2020).

COVID-19 için etkili bir antiviral tedavi bulmak için randomize kontrollü çalışmalar devam etmektedir. Şu an kullanımda olan ve in vitro veya ekstrapole edilmiş kanıtlara veya gözlemsel çalışmalara dayanan bazı ajanların özellikleri aşağıda gösterilmektedir (Şimşek ve Ünal, 2020).

Tablo 2.1 Klinik çalışmalarda veya in vitro çalışmalarda COVID-19 tedavisi için araştırılan antiviraller (Şimşek ve Ünal, 2020).

İLAÇ GRUBU	ETKEN MADDE	ETKİ MEKANİZMASI	ÖNERİLEN DOZ
Viral RNA polimeraz/RNA sentezinin inhibitörleri	Remdesivir (GS-5734)	Adenosin nükleotid analogu, ön ilaç, RdRp inhibitörü	1.Gün: 200mg, IV2.5.Gün:100 mg / gün, IV
	Favipiravir	Guanosinenükleotidanalogu, ön ilaç, RdRp inhibitörü	1.Gün:2X1600mg, IV 2.-7.Gün: 2 × 600 mg / gün, IV
Viral protein sentezi inhibitörleri	Lopinavir / ritonavir	Proteaz inhibitörü	1.10.Gün(veya14Gün): 400 mg / 100 mg × 2 / gün, PO
Viral giriş inhibitörleri	Hidroksikloroki n	Virüs / hücre füzyonu için gerekli endozomalpH'ın arttırılması ve SARS-CoV (ACE-2) hücresel reseptörlerininglikosilasyonuna müdahale edilmesi	Gün 1–5: 2 × 200 mg / gün, oral olarak
	Klorokin		Gün 1–5 (veya 10): 2 × 500 mg / gün, ağızdan
Imunomodulators	Nitazoksanit	Viralreplikasyonda konakçı tarafından düzenlenen yollarla etkileşim, sitoplazmik RNA algılamasını ve tip I IFN yollarını güçlendirmek	
	Ivermektin	Importin 1 inhibisyonu yoluyla konakçı ve viral proteinlerin nükleer ithalatının inhibisyonu	

10 Nisan 2020'de New englandjournal of medicine (NEJM)'de yeni yayınlanan bir makalede, 53 hastada remdesivir kullanılmış olup %68 hastada klinik iyileşme saptandığı bildirilmektedir. İnvazivventilasyona ihtiyaç duyan ağır hastalardaki mortalite oranını % 18 azalttığı ve hafif-orta vakaların mekanik ventilasyon ihtiyacını % 5 ile sınırlandırdığını bildirmişlerdir (Grein ve ark., 2020).

Türkiye'de ve dünyada geliştirilen aşılar bazı bölgelerde kullanılmaya başlanmasına rağmen net bir sonuç göstermemekle beraber Brezilya'da 1 insanın yaşamını yitirmesine bile neden olmuştur. Bulunan aşının tam sonucu alınmamakla beraber İngiltere'de mutasyona uğramış şekildeki versiyonuda görülmüştür. Bununla beraber kullanılan ilaçlar ve üretilen aşıların Covid-19 salgınında kesin bir tedavi yöntemi olmadığı söylenebilir.

3.GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeline, araştırmanın evren ve örneklem grubuna, veri toplama aracına ve araştırmada kullanılan veri analiz yöntemine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Bu araştırma, nicel araştırma modeline göre tasarlanmış olup, mevcut durumu ortaya koyan betimsel ve ilişkisel taramaya yönelik bir yöntem kullanılmıştır.

3.1. Araştırma Modeli

Yürütülen bu çalışmada spor bilimleri alanında sıklıkla kullanılan nicel araştırma yönteminde yer alan tarama tipi araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırma yönteminde çalışmalarda araştırmacıların yanıt bulmak istedikleri soruları yanıtlama, yanıt beklenen soruların doğru olup olmadığını test etmek istedikleri durumlarda hipotezler geliştirdikleri, ölçeklerden ya da anketlerden faydalanarak yürüttükleri araştırmalardan meydana gelmektedir. Nicel araştırma modelleri arasında yer alan tarama tipi araştırmalar yaygın olarak büyük örneklem gruplarının araştırmaya konu olan özelliklerinin (cinsiyet, medeni durum, yaş vb.) belirlenmesinde kullanılmaktadır (Can, 2014: 8).

3.2. Evren ve Örneklem

Yapılan bu araştırmanın evrenini farklı lig düzeylerinde amatör ve profesyonel olarak futbol oynayan sporcular oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubu ise evren içerisinden tesadüfü örneklem seçim yöntemi ile belirlenmiş olan 301 futbolcudan oluşmuştur. Örneklem grubunu oluşturan futbolcular Ankaragücü, Gençlerbirliği, Keçiörengücü, Ankaraspor, Ankara Demirspor, Çankaya Futbol Kulübü, Başkent Gözgözler Akademi Futbol Kulübü, Hacettepe SK ve Altındağ Bld. Spor sporcularından seçilmiş olup, araştırmanın örneklem grubunu oluşturan futbolcuların sahip oldukları demografik özellikler aşağıdaki tabloda açıklanmıştır.

Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Demografik Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzdelik Dağılımlar

Değişken	Alt değişken	f	%
Yaş grubu	18-21	71	23,6
	22-25	72	23,9
	26-29	71	23,6
	30-33	47	15,6
	35 ve üzeri	40	13,3
Lisanslı olarak oynadığı süre	1-3	60	19,9
	4-6	103	34,2
	7-9	61	20,3
	10-12	37	12,3
	13-15	26	8,6
	17 ve üzeri	14	4,7
Profesyonel olarak lisanslı olarak oynadığı süre	1-3	164	54,5
	4-6	69	22,9
	7-9	39	13,0
	10-12	16	5,3
	13-15	7	2,3
	17 ve üzeri	6	2,0
Oynadığı mevki	Kaleci	52	17,3
	Defans	89	29,6
	Orta Saha	104	34,6
	Forvet	56	18,6
Önemli sakatlık yaşama durumu	Evet	73	24,3
	Hayır	228	75,7
Oynadığı kulüp sayısı	1	58	19,3
	2	92	30,6
	3	75	24,9
	4	44	14,6
	5	17	5,6
	6 ve üstü	15	5,0
Yurt dışında futbol oynama	Evet	36	12,0
	Hayır	265	88,0
Oynadığı en üst düzey lig	Süper Lig	52	17,3
	TFF 1.Lig	77	25,6
	TFF 2. Lig	83	27,6
	TFF 3. Lig	89	29,6
Medeni durum	Evli	89	29,6
	Bekar	212	70,4
Yaşadığı yerleşim yeri türü	Büyükşehir	229	76,1
	İl	62	20,6
	İlçe	10	3,3

Araştırmaya katılan futbolcuların %23,6'sı 18-21 yaş grubunda, 523,9'u 22-25 yaş grubunda, %23,6'sı 26-29 yaş grubunda, %15,6'sı 30-3 yaş grubunda, %13,3'ü 35 ve üzeri yaş grubundadır. Futbolcuların %19,9'ı 1-3 yıldır, %34,2'si 4-6 yıldır, %20,3'ü 7-9 yıldır, %12,3'ü 10-12 yıldır, %8,6'sı 13-15 yıldır, %4,7'si 17 ve üzeri yıldır lisanslı olarak oynamaktadır. Futbolcuların %54,5'i 1-3 yıldır, %22,9'u 4-6 yıldır, %13'ü 7-9 yıldır, %5,3'ü 10-12 yıldır, %2,3'ü 13-15 yıldır, %2'si 17 ve üzeri yıldır lisanslı olarak oynamaktadır. Araştırmaya katılan futbolcuların %17,32ü kaleci, %29,6'sı defans, %34,6'sı orta saha, %18,6'sı forvet mevkisinde oynamaktadır. Araştırmaya katılan futbolcuların %24,3'ü önemli sakatlık geçirmiştir. Futbolcuların %19,32ü 1 kulüpte oynaış, %30,6'sı 2 kulüpte oynamış, %24,9'u 3 kulüpte oynamış, %14,6'sı 4 kulüpte oynamış, %5,6'sı 5 kulüpte oynamış, %5'i 6 ve üstü kulüpte oynamış, %12'sinin yurt dışında futbol oynama tecrübesi bulunmaktadır. Araştırmaya katılan futbolcuların %17,3'ünün en yüksek seviyede oynadığı lig Süper Lig, %25,6'sının TFF 1.Lig, %27,6'sının TFF 2.Lig, %29,6'sının TFF 3.Lig seviyesidir. Araştırmaya katılan futbolcuların %29,6'sı evli olup, %76,1'i büyükşehirde yaşamakta, %20,6'sı ilde yaşamakta, %3,3'ü ilçede yaşamaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Yapılan bu araştırmanın veri toplama sürecinde üç bölümden meydana gelen veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracının birinci bölümünde kişisel bilgi formu yer almaktadır. Kişisel bilgi formunda toplam 10 soru bulunmakta olup, bu bölümde yer alan sorular ile futbolcuların sahip oldukları demografik özelliklerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

3.3.1. Sürekli Kaygı Envanteri

Veri toplama aracının ikinci bölümünde araştırmaya katılan futbolcularda sürekli kaygı düzeyinin belirlenmesi amacıyla kullanılan "Sürekli Kaygı Envanteri" yer almaktadır. Envanterin literatürde ilk olarak Spielberger ve diğerleri tarafından 1964 yılında geliştirildiği görülmektedir. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması ise Öner ve Le Comte (1983) tarafından yapılmıştır. Ölçekte toplam 20 madde yer almakta olup, maddelere verilen yanıtlar 1-4 puan arasında derecelendirilmektedir. Ölçeğin Türkçe

uyarlama çalışmasında iç tutarlık kat sayısının .87 olduğu rapor edilmiştir (Doğru ve Arslan, 2008: 545).

3.3.2. Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği

Veri toplama aracının üçüncü bölümünde ise sporcularda covid-19 kaygı düzeyinin belirlenmesi amacıyla kullanılan "Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ)" yer almaktadır. Ölçek, Tekkurşun-Demir ve diğerleri (2020) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek Bireysel Kaygı (BK), ikinci faktör Sosyalleşme Kaygısı (SK) alt boyutlarından oluşmaktadır. İlk 11 madde BK'yı, 12., 13., 14. 15. ve 16. maddeler SK'yı oluşturmaktadır. BK, korku duyulan bir durum karşısında kaygı ve tedirginlik yaratan duyguların ortaya çıkmasıdır. SK, korku duyulan vakalarda sosyalleşme durumundan kaygı duyulması ve sosyalleşmeden kaçınma yaşanmasıdır. 11 maddeden oluşan Bireysel Kaygı faktöründen alınabilecek en düşük puan 11 olup, en yüksek puan 55'tir. Korku duyulan bir durum karşısında sosyalleşme durumundan kaygı duyma ve sosyalleşme ortamından kaçınma durumu temsil eden, 5 maddeden oluşan Sosyalleşme Kaygısı faktöründen alınabilecek en düşük puan 5 olup, en yüksek puan 25'tir. Kaygı durumu yükseldikçe psikolojik açıdan sağlıksız olma durumu artmaktadır. SYTKYKÖ toplam puan üzerinden yapılacak değerlendirmelerde ölçekten alınabilecek en düşük puan 16 olup en yüksek puan 80'dir. 16 maddeden oluşan ölçek beşli likert tipindedir. Bu bağlamda maddeler "Hiç Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum", "Tamamen Katılıyorum" şeklinde sıralanmış; 1, 2, 3, 4 ve 5 şeklinde derecelendirilmiştir. Ters maddeler ise 5, 4, 3, 2 ve 1 olarak kodlanmalıdır. Ölçekte yalnızca 2. madde olumsuz ifade içerdiği için ters kodlanmalıdır. DFA sonucunda elde edilen uyum indeksleri $\chi 2/sd=1,87$, RMSEA=,08, PGFI=,62, PNFI=,80, GFI=,92, AGFI=,90, IFI=,97, NFI=,95 ve CFI=,97'dir. YTKYÖ'nün Bireysel Kaygı faktörünün AVE değeri ,52 olup CR katsayısı ,92'dir. Sosyalleşme Kaygısı faktörünün AVE değeri ,58 olup CR katsayısı ,87'dir. BK faktörünün iç tutarlılık katsayısı ,90; SK iç tutarlılık katsayısı ,84 ve SYTKYKÖ toplam puanının iç tutarlık katsayısı ,92'dir (Tekkurşun-Demir ve diğerleri, 2020: 458).

3.4. Veri Analizi

Araştırma kapsamında toplanan verilerin analiz işlemlerinde SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Ölçek puanlarının ilk olarak normal dağılıma uygunluğu çarpıklık ve basıklık değerleri kullanılarak incelenmiştir.

Tablo 3.2. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarına İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Kaygı türü	Çarpıklık	Basıklık
Sürekli kaygı	,606	,384
Bireysel kaygı	-,435	,175
Sosyal kaygı	-,042	-,335
Covid-19 kaygısı	-,368	,391

Tablo incelendiğinde, kaygı puanlarına ilişkin çarpıklık basıklık değerlerinin -2 ile +2 arasında yer aldığı ve bu değerlere göre kaygı puanlarının normal dağılıma uygun olduğu görülmektedir.

Kaygı puanları normal dağılıma uygun olduğundan parametrik analizi yöntemleri kullanılmıştır. 2 kategorili bağımsız değişkenlere göre karşılaştırmalarda IndependentSamples T test kullanılırken, 2'den fazla kategorisi olan bağımsız değişkenlere göre karşılaştırmalarda OneWay ANOVA analizi kullanılmıştır. ANOVA analizinde grupların arasında farklılık olması durumunda farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla post-hoc test olarak Tukey kullanılmıştır. Kaygı puanları arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson Korelasyon analizi kullanılırken, sosyal kaygı ve Covid-19 kaygısının sürekli kaygı üzerindeki etkisinin incelenmesinde Çoklu Doğrusal Regresyon analizi kullanılmıştır.

4.BULGULAR

Tablo 4.1. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Kaygı türü	N	En düşük	En yüksek	$\overline{X}$	SS
Sürekli kaygı	301	37	64	48,51	5,60
Bireysel kaygı	301	11	52	35,91	7,55
Sosyal kaygı	301	5	25	14,80	4,40
Covid-19 kaygısı	301	16	77	50,71	10,52

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların ortalama sürekli kaygı puanı $\overline{X}$=48,51 puan, ortalama bireysel kaygı puanı $\overline{X}$=35,91 puan, ortalama sosyal kaygı puanı $\overline{X}$=14,80 puan, ortalama Covid-19 kaygı puanı 50,71 puandır.

Tablo 4.2. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması

Kaygı türü	Yaş grubu	N	$\bar{x}$	SS	F	p
Sürekli kaygı	18-21	71	48,25	5,30	,203	,937
	22-25	72	48,35	5,58		
	26-29	71	48,72	5,37		
	30-33	47	49,04	6,90		
	35 ve üzeri	40	48,25	5,05		
Bireysel kaygı	18-21	71	35,00	7,67	,728	,573
	22-25	72	36,03	7,36		
	26-29	71	37,08	7,78		
	30-33	47	35,70	7,48		
	35 ve üzeri	40	35,50	7,41		
Sosyal kaygı	18-21	71	14,59	4,22	,749	,560
	22-25	72	14,82	4,30		
	26-29	71	14,46	4,45		
	30-33	47	14,66	4,68		
	35 ve üzeri	40	15,88	4,54		
Covid-19 kaygısı	18-21	71	49,59	10,28	,367	,832
	22-25	72	50,85	10,14		
	26-29	71	51,55	10,96		
	30-33	47	50,36	10,58		
	35 ve üzeri	40	51,38	11,06		

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların yaş gruplarına göre ortalama sürekli kaygı, bireysel kaygı, sosyal kaygı ve Covid-19 kaygı düzeyleri arasında farklılıklar olduğu, ancak bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.3. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Lisanslı Olarak Oynadığı Süreye Göre Karşılaştırılması

Kaygı türü	Süre	N	$\overline{X}$	SS	F	p	Gruplar arası fark
Sürekli kaygı	1-3	60	47,30	5,20	4,270	,001**	1<4, 2<4
	4-6	103	47,50	4,57			
	7-9	61	49,62	6,45			
	10-12	37	50,76	5,79			
	13-15	26	50,62	6,36			
	17 ve üzeri	14	46,36	5,03			
Bireysel kaygı	1-3	60	35,13	8,62	4,270	,001**	1<4, 2<4, 4>5
	4-6	103	35,56	7,26			
	7-9	61	35,85	7,55			
	10-12	37	38,51	5,32			
	13-15	26	37,42	7,12			
	17 ve üzeri	14	32,43	9,11			
Sosyal kaygı	1-3	60	15,00	4,63	1,869	,100	-
	4-6	103	14,16	4,26			
	7-9	61	14,92	4,46			
	10-12	37	16,19	3,63			
	13-15	26	15,58	4,49			
	17 ve üzeri	14	13,00	5,17			
Covid-19 kaygısı	1-3	60	50,13	11,71	2,287	,046*	1<4, 2<4, 4>5
	4-6	103	49,72	10,00			
	7-9	61	50,77	10,84			
	10-12	37	54,70	7,53			
	13-15	26	53,00	9,61			
	17 ve üzeri	14	45,43	13,15			

Tablo 4.3. incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların lisanslı olarak oynadıkları süreye göre sosyal kaygı düzeyleri arasında farklılıklar olduğu ancak bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ($p>0,05$), sürekli kaygı ($p<0,01$), bireysel kaygı ($p<0,01$) ve Covid-19 kaygı ($p<0,05$) düzeylerinin ise lisanslı olarak oynadıkları süreye göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Sürekli kaygıda, lisanslı olarak 10-12 yıl oynayan futbolcuları kaygı düzeyinin ($\overline{X}=50,76$) lisanslı olarak 1-3 yıl ($\overline{X}=47,30$) ve 4-6 yıl ($\overline{X}=47,50$) oynayanlardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir. Bireysel kaygıda, lisanslı olarak 10-12 yıl oynayan futbolcuları kaygı düzeyinin ($\overline{X}=38,51$) lisanslı olarak 1-3 yıl ($\overline{X}=35,13$), 4-6 yıl ($\overline{X}=35,56$) ve 13-15 yıl ($\overline{X}=37,42$) oynayanlardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir. Covid-19 kaygısında, lisanslı olarak 10-12 yıl oynayan futbolcuları kaygı düzeyinin ($\overline{X}=54,70$) lisanslı olarak 1-3 yıl ($\overline{X}=50,13$), 4-6 yıl ($\overline{X}=49,72$) ve 13-15 yıl ($\overline{X}=53,0$) oynayanlardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.4. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Profesyonel Olarak Lisanslı Oynadığı Süreye Göre Karşılaştırılması

Kaygı türü	Süre	N	$\bar{X}$	SS	F	p	Gruplar arası fark
Sürekli kaygı	1-3	164	48,04	4,98	4,103	,001**	1<3, 2<3
	4-6	69	47,77	5,46			
	7-9	39	51,38	7,43			
	10-12	16	51,13	5,02			
	13-15	7	48,43	5,00			
	17 ve üzeri	6	44,33	4,27			
Bireysel kaygı	1-3	164	35,45	7,51	2,169	,058	-
	4-6	69	36,84	7,94			
	7-9	39	37,72	7,16			
	10-12	16	35,69	3,88			
	13-15	7	34,86	6,41			
	17 ve üzeri	6	28,00	10,86			
Sosyal kaygı	1-3	164	14,83	4,21	1,705	,133	-
	4-6	69	14,14	4,52			
	7-9	39	16,13	4,37			
	10-12	16	14,81	4,51			
	13-15	7	15,71	4,96			
	17 ve üzeri	6	11,67	6,15			
Covid-19 kaygısı	1-3	164	50,28	10,28	2,121	,063	-
	4-6	69	50,99	10,99			
	7-9	39	53,85	10,45			
	10-12	16	50,50	7,04			
	13-15	7	50,57	8,56			
	17 ve üzeri	6	39,67	15,92			

**p<0,01

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların profesyonel olarak lisanslı oynadıkları süreye göre bireysel kaygı, sosyal kaygı ve Covid-19 kaygı düzeyleri arasında farklılıklar olduğu ancak bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı (p>0,05), sürekli kaygı düzeylerinin ise profesyonel olarak lisanslı oynadıkları süreye göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı (p<0,01) görülmektedir. Sürekli kaygıda, profesyonel lisanslı olarak 7-9 yıl oynayan futbolcuları kaygı düzeyinin ($\bar{X}$=51,38) profesyonel lisanslı olarak 1-3 yıl ($\bar{X}$=48,04) ve 4-6 yıl ($\bar{X}$=47,77) oynayanlardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.5. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Oynadığı Mevkiiye Göre Karşılaştırılması

Kaygı türü	Mevkii	N	$\bar{X}$	SS	F	p
Sürekli kaygı	Kaleci	52	48,52	5,60	1,130	,337
	Defans	89	47,72	4,85		
	Orta Saha	104	48,68	5,41		
	Forvet	56	49,43	6,88		
Bireysel kaygı	Kaleci	52	34,58	8,05	1,130	,337
	Defans	89	36,76	7,28		
	Orta Saha	104	35,95	6,98		
	Forvet	56	35,73	8,46		
Sosyal kaygı	Kaleci	52	14,44	3,47	,321	,810
	Defans	89	14,65	4,40		
	Orta Saha	104	14,88	4,64		
	Forvet	56	15,21	4,78		
Covid-19 kaygısı	Kaleci	52	49,02	9,89	,593	,620
	Defans	89	51,42	10,43		
	Orta Saha	104	50,83	10,26		
	Forvet	56	50,95	11,73		

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların mevkilerine göre ortalama sürekli kaygı, bireysel kaygı, sosyal kaygı ve Covid-19 kaygı düzeyleri arasında farklılıklar olduğu, ancak bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.6 Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Önemli Sakatlık Yaşama Durumuna Göre Karşılaştırılması

Kaygı türü	Sakatlık yaşama durumu	N	$\bar{X}$	SS	t	p
Sürekli kaygı	Evet	73	49,51	6,25	1,757	,080
	Hayır	228	48,19	5,35		
Bireysel kaygı	Evet	73	35,86	6,70	-,066	,948
	Hayır	228	35,93	7,81		
Sosyal kaygı	Evet	73	14,75	4,48	-,098	,922
	Hayır	228	14,81	4,39		
Covid-19 kaygısı	Evet	73	50,62	9,78	-,088	,930
	Hayır	228	50,74	10,76		

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların önemli sakatlık geçirmiş olma göre ortalama sürekli kaygı, bireysel kaygı, sosyal kaygı ve Covid-19 kaygı düzeyleri arasında farklılıklar olduğu, ancak bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmektedir (p>0,05)

Tablo 4.7. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Oynadığı Kulüp Sayısına Göre Karşılaştırılması

Kaygı türü	Kulüp sayısı	N	$\bar{X}$	SS	F	p	Gruplar arası fark
Sürekli kaygı	1	58	48,67	5,09	3,239	,007**	2<4
	2	92	47,24	4,81			
	3	75	48,13	5,96			
	4	44	51,09	6,25			
	5	17	49,94	4,22			
	6 ve üstü	15	48,33	7,23			
Bireysel kaygı	1	58	34,24	7,81	2,229	,051	-
	2	92	35,34	6,92			
	3	75	36,93	7,95			
	4	44	38,05	6,70			
	5	17	37,24	4,84			
	6 ve üstü	15	33,07	10,84			
Sosyal kaygı	1	58	14,55	4,65	1,456	,204	-
	2	92	14,99	4,31			
	3	75	14,64	4,43			
	4	44	15,57	4,22			
	5	17	15,53	3,39			
	6 ve üstü	15	12,27	4,99			
Covid-19 kaygısı	1	58	48,79	10,78	2,135	,061	-
	2	92	50,33	9,81			
	3	75	51,57	10,71			
	4	44	53,61	9,77			
	5	17	52,76	6,96			
	6 ve üstü	15	45,33	15,29			

**p<0,01

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların oynadıkları kulüp sayısına göre bireysel kaygı, sosyal kaygı ve Covid-19 kaygı düzeyleri arasında farklılıklar olduğu ancak bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı (p>0,05), sürekli kaygı düzeylerinin ise oynadıkları kulüp sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı (p<0,01) görülmektedir. Sürekli kaygıda, 4 farklı kulüpte oynamış olan

futbolcuların kaygı düzeyinin ($\overline{X}$=51,09) 2 farklı kulüpte oynamış olan futbolcuların kaygı düzeyinden ($\overline{X}$=47,24) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.8. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Yurt Dışında Futbol Oynama Durumuna Göre Karşılaştırılması

Kaygı türü	**Yurtdışında oynama durumu**	**N**	$\overline{X}$	**SS**	**t**	**p**
Sürekli kaygı	Evet	36	49,17	5,82	,752	,453
	Hayır	265	48,42	5,57		
Bireysel kaygı	Evet	36	35,22	8,67	-,585	,559
	Hayır	265	36,01	7,39		
Sosyal kaygı	Evet	36	15,11	4,83	,455	,649
	Hayır	265	14,75	4,35		
Covid-19 kaygısı	Evet	36	50,33	12,52	-,229	,819
	Hayır	265	50,76	10,24		

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların yurtdışında oynamış olma durumlarına göre ortalama sürekli kaygı, bireysel kaygı, sosyal kaygı ve Covid-19 kaygı düzeyleri arasında farklılıklar olduğu, ancak bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmektedir (p>0,05).

Tablo 4.9. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Oynadığı En Üst Düzey Lig Göre Karşılaştırılması

Kaygı türü	Lig	N	$\bar{X}$	SS	F	p
Sürekli kaygı	Süper Lig	52	49,00	5,19	,763	,515
	TFF 1.Lig	77	48,96	6,56		
	TFF 2. Lig	83	48,53	5,27		
	TFF 3. Lig	89	47,81	5,23		
Bireysel kaygı	Süper Lig	52	35,58	8,51	2,399	,068
	TFF 1.Lig	77	36,99	6,75		
	TFF 2. Lig	83	36,87	7,29		
	TFF 3. Lig	89	34,29	7,66		
Sosyal kaygı	Süper Lig	52	15,17	4,78	1,135	,335
	TFF 1.Lig	77	14,82	4,13		
	TFF 2. Lig	83	15,27	4,08		
	TFF 3. Lig	89	14,12	4,67		
Covid-19 kaygısı	Süper Lig	52	50,75	11,71	2,224	,085
	TFF 1.Lig	77	51,81	9,20		
	TFF 2. Lig	83	52,13	10,01		
	TFF 3. Lig	89	48,42	11,08		

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların en üst düzeyde oynadıkları liglere göre ortalama sürekli kaygı, bireysel kaygı, sosyal kaygı ve Covid-19 kaygı düzeyleri arasında farklılıklar olduğu, ancak bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.10. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Medeni Durumuna Göre Karşılaştırılması

Kaygı türü	Medeni durum	N	$\bar{X}$	SS	t	p
Sürekli kaygı	Evli	89	48,61	5,35	,197	,844
	Bekar	212	48,47	5,71		
Bireysel kaygı	Evli	89	36,65	7,61	1,100	,272
	Bekar	212	35,60	7,52		
Sosyal kaygı	Evli	89	15,25	4,38	1,149	,251
	Bekar	212	14,61	4,41		
Covid-19 kaygısı	Evli	89	51,90	10,63	1,271	,205
	Bekar	212	50,21	10,45		

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların medeni durumlarına göre ortalama sürekli kaygı, bireysel kaygı, sosyal kaygı ve Covid-19 kaygı düzeyleri arasında farklılıklar olduğu, ancak bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmektedir (p>0,05).

Tablo 4.11. Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Yaşadığı Yerleşim Yeri Türüne Göre Karşılaştırılması

Kaygı türü	Yerleşim yeri	N	$\bar{X}$	SS	F	p
Sürekli kaygı	Büyükşehir	229	48,33	5,53	1,230	,294
	İl	62	49,40	5,98		
	İlçe	10	47,10	4,31		
Bireysel kaygı	Büyükşehir	229	35,48	7,49	1,793	,168
	İl	62	37,52	7,33		
	İlçe	10	36,00	9,39		
Sosyal kaygı	Büyükşehir	229	14,70	4,42	,327	,721
	İl	62	15,00	4,36		
	İlçe	10	15,70	4,50		
Covid-19 kaygısı	Büyükşehir	229	50,18	10,40	1,253	,287
	İl	62	52,52	10,39		
	İlçe	10	51,70	13,50		

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların yaşadıkları yerleşim yeri türüne göre ortalama sürekli kaygı, bireysel kaygı, sosyal kaygı ve Covid-19 kaygı düzeyleri

arasında farklılıklar olduğu, ancak bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmektedir (p>0,05).

Tablo 4.12 Araştırmaya Katılan Futbolcuların Kaygı Puanlarının Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

		Sürekli kaygı	Bireysel kaygı	Sosyal kaygı	Covid-19 kaygısı
Sürekli kaygı	r	1			
	p				
Bireysel kaygı	r	,241***	1		
	p	,000			
Sosyal kaygı	r	,273***	,516***	1	
	p	,000	,000		
Covid-19 kaygısı	r	,287***	,933***	,789***	1
	p	,000	,000	,000	

***p<0,001

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların sürekli kaygı düzeyleri ile bireysel kaygı (r=,241; p<0,001), sosyal kaygı (r=,273; p<0,001) ve Covid-19 kaygısı (r=,287; p<0,001) arasında pozitif ve düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu, bireysel kaygı düzeyleri ile sosyal kaygı düzeyleri arasında (r=,516; p<0,001) pozitif ve orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu, bireysel kaygı düzeyleri ile Covid-19 kaygı düzeyleri arasında (r=,933; p<0,001) pozitif ve yüksek düzeyde anlamlı ilişki olduğu, sosyal kaygı düzeyleri ile Covid-19 kaygı düzeyleri arasında (r=,789; p<0,001) pozitif ve yüksek düzeye yakın anlamlı ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 4.13. Araştırmaya Katılan Futbolcularda Sürekli Kaygı Puanının Covid-19 Kaygı Puanını Yordama Gücü

	Değişken	**B**	**Ss. Hata**	**β**	**t**	**p**
Sürekli Kaygı	Covid-19 Kaygısı	,153	,029	,287	5,182	,000***
	r=,287a; r^2=,082; F(26,849); p=,000***					

***p<0,001

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların sürekli kaygı düzeyleri ile covid- 19 kaygı düzeyleri arasında (r=,287; p<0,001) pozitif ve düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 4.14. Araştırmaya Katılan Futbolcularda Sürekli Kaygı Puanının Bireysel Kaygı Puanını Yordama Gücü

	Değişken	B	Ss. Hata	β	t	p
Sürekli Kaygı	Bireysel Kaygı	,670	,015	,933	45,007	,000***
	r=,933a; r^2=,871; F(2025, 606) p=,000***					

***p<0,001

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların sürekli kaygı düzeyleri ile bireysel kaygı düzeyleri arasında (r=,933; p<0,001) pozitif ve yüksek düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 4.15. Araştırmaya Katılan Futbolcularda Sürekli Kaygı Puanının Sosyal Kaygı Puanını Yordama Gücü

	Değişken	B	Ss. Hata	β	t	p
Sürekli Kaygı	Sosyal Kaygı	,330	,015	,789	22,186	,000***
	r=,789a; r^2=,622; F(492, 205) p=,000***					

***p<0,001

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların sürekli kaygı düzeyleri ile sosyal kaygı düzeyleri arasında (r=,789; p<0,001) pozitif ve yükseğe yakın düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir.

5.TARTIŞMA

Yapılan bu araştırmaya katılan sporcuların kaygı düzeylerine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, sürekli kaygı, bireysel kaygı, sosyal kaygı ve covid-19 kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Bilindiği gibi spora katılımın psikolojik sağlık üzerinde birçok olumlu etkisi bulunmaktadır. Yapılan çalışmalarda da spora katılımın psikolojik sağlığı olumlu yönde etkilediği (Adamson ve diğerleri, 2015: 1329; Panza ve diğerleri, 2020: 1; Hiles ve diğerleri, 2017: 1; Mammen ve Faulkner, 2013: 649; Penedo ve Dahn, 2005: 189; Teychenne ve diğerleri, 2008: 397), bunun yanında kaygı düzeyini azalttığı vurgulanmaktadır (Ashdown-Franks ve diğerleri, 2017: 19). Buna karşılık yapılan bu çalışmada futbolcuların kaygı düzeylerinin düşük olmamasının temelinde performansa dayalı spor yapmalarının ve ilgilendikleri spordan maddi beklenti içinde olmalarının yattığı düşünülebilir. Bunun yanında araştırmanın yapıldığı dönemde covid-19 sürecinin beraberinde getirdiği olumsuzlukların sporcularda kaygı düzeyini arttıran unsurlar arasında yer aldığı düşünülebilir. Nitekim, literatürde yer alan çalışmalarda covid-19 sürecinin hem spor organizasyonlarına hem de sporculara ciddi zararlar verdiği belirtilmektedir (Escamilla-Fajardo ve diğerleri, 2020: 1; Seong ve Seong, 2022: 91; Sanderson ve Brown, 2020: 313; Wong ve diğerleri, 2020: 39; Nakisa ve diğerleri, 2021: 1; Gonzalez-Valero ve diğerleri, 2020: 1).

Literatürde bu konuda yapılan benzer çalışmalarda da sporcuların orta düzeyde kaygı yaşadıkları belirtilmektedir (Hacıcaferoğlu ve diğerleri, 2015: 288; Kerketta, 2015: 54). Junge ve Feddermann-Demont (2016: 5) yürüttükleri çalışmada futbolcularda kaygı düzeyini etkileyen değişkenleri incelemişlerdir. Söz konusu çalışmaya hem erkek hem de kadın futbolcular katılmıştır. Araştırmanın sonunda futbolcuların kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Jange (2018: 271) tarafından yürütülen çalışmada

ise bireysel spor dalları ile ilgilenen sporcularda kaygı düzeyi ile ilişkili faktörlerin incelenmesi amaçlanmış, söz konusu çalışmada sporcularda kaygı düzeyinin düşük seviyede olduğu bulunmuştur. Tekeli (2017: 6) tarafından yapılan çalışmada üniversitelerin spor bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerde sosyal kaygı düzeyimi etkileyen unsurların incelenmesi amaçlanmış, söz konusu çalışmada spor bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Toslak (2022: 58) tarafından yapılan çalışmada hem takım hem de bireysel spor dalları ile ilgilenen sporcularda covid-19'a yakalanma kaygı düzeyini etkileyen unsurların incelenmesi amaçlanmış, söz konusu çalışmada sporcuların covid-19'a yakalanma kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu bulunmuştur.

Özyol (2021: 34) Boksörlerde covid-19 kaygısını etkileyen unsurların ele alındığı diğer bir çalışmada da sporcuların hem bireysel hem de sosyal kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu rapor edilmiştir.

Yapılan bu araştırmada sporcuların yaş gruplarına göre kaygı düzeyleri incelendiği zaman gruplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda sporcuların sürekli kaygı, bireysel kaygı, sosyal kaygı ve covid-19 kaygı düzeylerinin yaş gruplarına göre benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde covid-19 sürecinin her yaş grubundan sporcuyu olumsuz yönde etkilemesinin yattığı düşünülebilir. Literatürde bu alanda yapılan benzer çalışmalarda da yaş faktörünün kaygı düzeyi üzerinde belirleyici olmadığı bulgularına ulaşılmıştır. Tezcan-Kardaş (2018: 109) tarafından yürütülen çalışmada futbolcularda sosyo-demografik değişkenlere göre kaygı düzeyinin incelenmesi amaçlanmış, söz konusu çalışmaya 13-16 yaş grubunda yer alan futbolcular katılmıştır. Araştırmanın sonunda yaş grubu değişkenine göre ele alındığı zaman futbolcuların kaygı düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmadığı rapor edilmiştir. Çakırtaş (2022: 30) tarafından yapılan çalışmada amatör futbolcularda sosyo-demografik değişkenlere göre covid-19'a yakalanma kaygısının incelenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu çalışmada amatör futbolcuların hem bireysel ve sosyal kaygı hem de genel kaygı düzeylerinin yaş gruplarına (18-21 yaş, 22-25 yaş, 26 yaş ve üzeri) göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur.

Aksoy (2020: 123) tarafından yürütülen araştırmada yaş ortalamaları 19-21 arasında bulunan güreşçilerde kaygı düzeyi ile ilişkili demografik değişkenlerin incelenmesi

amaçlanmış, söz konusu çalışmada yaş grubu değişkenine göre ele alındığında sporcuların kaygı düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Erman (2017: 30) tarafından yapılan çalışmada farklı bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinde sosyal kaygı düzeyini etkileyen demografik değişkenlerin incelenmesi amaçlanmış, söz konusu çalışmada yaş grubu değişkenine göre ele alındığı zaman öğrencilerin sosyal kaygı düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı rapor edilmiştir.

Özyol (2021: 35) Boksörler üzerinde bu konuda yapılan bir çalışmada sporcuların pandemi sürecinde covid-19 kaygısı yaşama düzeylerini etkileyen değişkenlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada sporcuların yaş gruplarına (13-16 yaş, 17-18 yaş, 19-34 yaş) göre covid-19 kaygısı yaşama düzeylerinin anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Beden eğitimi öğretmenleri üzerinde yürütülen diğer bir çalışmada öğretmenlerin covid-19 kaygı düzeylerini etkileyen değişkenler incelenmiştir. Söz konusu araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinde covid-19 kaygısının yaş gruplarına (22-27 yaş, 28-33 yaş, 34-39 ya, 40-45 yaş) göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tekdinçer, 2021: 24). Farklı yaş gruplarında yer alan amatör futbolcular üzerinde bu konuda yürütülen başka bir araştırmada farklı değişkenlere göre amatör futbolcuların covid-19'a yakalanma kaygılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu çalışmada amatör futbolcularda yaş grubu değişkenine göre ele alındığı zaman futbolcuların covid-19'a yakalanma kaygı düzeylerinin yaş gruplarına (18-22 yaş, 23-27 yaş, 28 yaş ve üzeri) göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (Serbest 2021: 32).

Aksoy (2021: 22) tarafından yapılan çalışmada aktif olarak spor yapan bireylerde covid-19 kaygı düzeyi ile ilişkili demografik unsurların incelenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu çalışmaya 12-14 yaş ile 15-17 yaş aralığında yer alan toplam 186 sporcu katılmıştır. Araştırma hem takım hem de bireysel spor dalları ile ilgilenen sporcular üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonunda sporcuların bireysel kaygı düzeyleri ile sosyal kaygı düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Ayık (2021: 25) tarafından yapılan araştırmada özel spor salonlarına giden bireylerde covid-19 kaygısını etkileyen unsurların incelenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu çalışmada bazı demografik değişkenlerin covid-19 kaygısını etkilediği, buna karşılık katılımcıların

bireysel ve sosyal kaygı ile genel kaygı düzeylerinin yaş gruplarına (18-21 yaş, 22-25 yaş, 26-29 yaş, 30 yaş ve üzeri) göre anlamlı farklılık göstermediği rapor edilmiştir.

Amatör futbolcular üzerinde bu konuda gerçekleştirilen diğer bir çalışmada futbolcuların sosyal kaygı ile genel kaygı düzeylerinin sporla ilgilenme sürelerine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Buna karşılık sporcuların bireysel kaygı düzeylerinin sporla ilgilenme sürelerine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Ortaya çıkan sonuçlara göre, futbolla ilgilenme yılları arttıkça sporcuların bireysel kaygı düzeylerinin azaldığı tespit edilmiştir (Çakırtaş, 2022: 31). Amatör futbolcular üzerinde bu konuda yapılan başka bir çalışmada sporla ilgilenme yıllarına göre futbolcuların sosyal kaygı düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Buna karşılık futbolcularda bireysel kaygı ile genel kaygı düzeyinin sporla ilgilenme yıllarına göre farklılaştığı tespit edilmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre, 11 yıl ve uzun süredir futbol oynayan sporcular ile kıyaslandığı zaman 1-5 yıldır futbol ile ilgilenen sporcularda bireysel kaygı düzeyinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aynı çalışmada 11 yıl ve daha uzun süredir spor yapan futbolcularda genel kaygı düzeyinin de 1-5 yıldır futbol oynayan sporculardan daha düşük olduğu bulundu (Serbest, 2021: 32).

Literatürde yer alan bazı çalışmalarda ise sporla ilgilenme süresi değişkenine göre sporcuların kaygı düzeylerinin anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Bu konuda yapılan bir çalışmada taekwondo sporcularında kaygı düzeyini etkileyen demografik unsurların incelenmesi amaçlanmış, söz konusu çalışmada sporla ilgilenme yıllarına göre sporcuların kaygı düzeylerinin farklılaşmadığı bulunmuştur (Karabulut ve Mavi-Var, 2019: 47). Yüzme sporcularında covid-19 sürecinde kaygı düzeyinin ele alındığı diğer bir çalışmada sporcuların kaygı düzeylerini etkileyen demografik değişkenlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu çalışmada katılımcıların sporla ilgilenme yıllarına (1-5 yıl, 6-10 yıl, 11 yıl ve üzeri) göre bireysel ve sosyal kaygı ile genel kaygı düzeylerinin anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (Batu, 2020: 41).

Farklı yaş gruplarında yer alan, bunun yanında hem bireysel hem de takım sporları ile ilgilenen sporcular üzerinde yürütülen başka bir çalışmada sporcularda covid-19 kaygısının incelenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu çalışmada sporcuların hem bireysel

kaygı hem de sosyal kaygı düzeylerinin sporla ilgilenme yıllarına (1-3 yıl, 4-6 yıl, 7-10 yıl, 10 yılın üzeri) göre herhangi bir farklılık göstermediği rapor edilmiştir (Aksoy, 2021: 24). Bu konuda yapılan ve farklı yaş gruplarında yer alan boksörler üzerinde yürütülen bir çalışmada sporcularda farklı değişkenlere göre covid-19 kaygı düzeyinin incelenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu çalışmada sporcuların covid-19 kaygı düzeylerinin sporla ilgilenme yıllarına (1-5 yıl, 6-10 yıl, 11-15 yıl) göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Özyol, 2021: 37).

Araştırmada ulaşılan bulguların aksine literatürde yer alan çalışmalarda spora katılımın kaygı düzeyini azalttığı belirtilmektedir (Dimech ve Seiler, 2011: 347; Mülazımoğlu-Ballı ve diğerleri, 2010: 115; Canan ve Ataoğlu, 2010: 38; Dimech ve Seiler, 2010: 191). Bunun yanında yapılan birçok çalışmada sporla ilgilenme süresi uzadıkça kaygı düzeyinin daha fazla düşüş eğiliminde olduğu ifade edilmektedir (Skrove ve diğerleri, 2013: 407; Blanck ve diğerleri, 2018: 25).

Özel spor tesislerinde aktif olarak spor yapan bireyler üzerinde bu konuda yapılan bir çalışmada sosyo-demografik değişkenlere göre katılımcıların covid-19 kaygılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu çalışmada katılımcıların bireysel ve sosyal kaygı düzeyleri ile genel kaygı düzeylerinin sporla ilgilenme yıllarına göre anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Söz konusu çalışmada uzun yıllar spor yapan katılımcılar ile kıyaslandığı zaman 0-6 aydır spor yapan katılımcılarda hem bireysel ve sosyal kaygı hem de genel kaygı düzeyinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Ayık, 2021: 30).

Yapılan bu araştırmada sporcuların oynadıkları mevkilere göre kaygı düzeyleri incelendiği zaman gruplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda sporcuların sürekli kaygı, bireysel kaygı, sosyal kaygı ve covid-19 kaygı düzeylerinin oynadıkları mevkilere göre benzerlik göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde farklı mevkilerde oynamalarına rağmen futbolcuların pandemi sürecinde uygulanan kurallardan benzer düzeyde etkilenmelerinin yattığı düşünülebilir. Araştırma bulguları ile paralellik gösteren benzer bir araştırmada profesyonel futbolcularda bireysel kaygı ile genel kaygı düzeyinin oynadıkları mevkilere göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (Göğebakan, 2021: 33).

Sabbagh ve diğerleri (2022: 1) sporcuların önemli sakatlık yaşama durumlarına göre kaygı düzeyleri incelendiği zaman gruplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda sporcuların sürekli kaygı, bireysel kaygı, sosyal kaygı ve covid-19 kaygı düzeylerinin önemli sakatlık yaşama durumlarına göre benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde pandemi sürecinde müsabakalara ara verilmesinin, buna paralel olarak sporcuların sakatlanma düzeylerinin düşük olmasının yattığı düşünülebilir. Bu görüşü destekleyen bir çalışmada covid-19 süreci öncesi ile kıyaslandığı zaman covid-19 sürecinde sporcu sakatlıklarında ciddi bir azalma meydana geldiği rapor edilmiştir.

Baykuş (2021: 44) Sporculuk düzeyi değişkenine göre yapılan çalışmalarda sporcuların covid-19 kaygı düzeylerinin anlamlı farklılık göstermediği belirtilmektedir. Bu konuda yapılan ve taekwondo sporcuları üzerinde yürütülen çalışmada milli sporcu olma değişkenine göre sporcuların covid-19 kaygı düzeyleri incelenmiş, araştırmanın sonunda sporcuların covid-19 kaygısı yaşama düzeylerinin milli sporcu olma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermediği bulundu.

Göğebakan (2021: 35) Profesyonel futbolcuların covid-19'a yakalanma kaygılarını etkileyen unsurların incelenmesi amaçlanmış, araştırmanın sonunda futbolcuların oynadıkları lig düzeylerine göre bireysel ve sosyal kaygı ile genel kaygı düzeylerinin anlamlı farklılık göstermediği bulundu.

Paralimpik sporcular üzerinde bu konuda yapılan başka bir çalışmada ise covid-19'a yakalanma kaygı düzeyinin yaşanılan yerleşim yeri değişkenine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu çalışmada sporcularda covid-19'a yakalanma katkı düzeyinin yaşadıkları yerleşim yeri (köy, ilçe, şehir, büyükşehir) değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (Ezen, 2022: 44).

Kılıç (2015: 62) tarafından bu konuda yapılan bir çalışmada sosyal kaygı düzeyini etkileyen değişkenlerin incelenmesi amaçlanmış, söz konusu çalışmaya 756 erkek ve 629 kadın üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin uzun süre yaşadıkları yerleşim yerinin sosyal kaygı üzerinde belirleyici olduğu bulunmuş, bu kapsamda küçük yerleşim yerlerinde yetişmiş olan öğrencilerde sosyal kaygı düzeyinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Alemdağ (2013: 74) tarafından yapılan diğer bir

çalışmada yerleşim yeri değişkeninin özellikle sosyal kaygı düzeyi üzerinde önemli bir belirleyici olduğu bulunmuştur. Söz konusu çalışmada öğretmen adaylarının yetiştikleri yerleşim yerine göre sosyal kaygı düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuş, bu kapsamda küçük ya da büyük şehirlerde yetişmiş katılımcılar ile kıyaslandığı zaman köyde yetişmiş bireylerde sosyal kaygı düzeyinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Yapılan bu çalışmada değişkenler arasındaki ilişkiler incelendiği zaman, futbolcuların sürekli kaygı düzeyleri ile bireysel kaygı, sosyal kaygı ve covid-19 kaygısı arasında pozitif ve düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu, bireysel kaygı düzeyleri ile sosyal kaygı düzeyleri arasında pozitif ve orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu, bireysel kaygı düzeyleri ile covid-19 kaygı düzeyleri arasında pozitif ve yüksek düzeyde anlamlı ilişki olduğu, sosyal kaygı düzeyleri ile covid-19 kaygı düzeyleri arasında pozitif ve yüksek düzeye yakın anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Bunun yanında kaygı türlerinin birbiri üzerinde anlamlı etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasında kaygıya neden olan unsurların zaman içerisinde kaygı düzeyinin kronik hale gelmesinin etkili olduğu düşünülebilir.

6.SONUÇ VE ÖNERİLER

İnsanların sosyal yaşamlarını ve psikolojik sağlıklarını olumsuz yönde etkileyen covid-19 süreci sporcular üzerinde de birçok olumsuzluğu beraberinde getirmiştir. Covid-19 sürecinin sporcularda psikolojik yapıyı olumsuz yönde etkilemesi bu alanda yapılan çalışmaların da artmasına zemin hazırlamıştır. Bu kapsamda yürütülen bu çalışmada da futbolcularda covid-19 sürecinde kaygı düzeyinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada futbolcuların sürekli kaygı, bireysel kaygı, sosyal kaygı ve covid-19 kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu bulunmuştur. Demografik değişkenlere göre ele alındığı zaman futbolcuların kaygı düzeylerinin lisanslı olarak spor yapma sürelerin göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Buna karşılık futbolcularda kaygı düzeyinin yaş grubu, oynanan mevki, profesyonel olarak lisanslı spor yapma durumu, önemli sakatlık yaşama durumu, futbol oynanan kulüp sayısı, yurt dışında futbol oynama durumu, futbol oynanan lig seviyesi, medeni durum ve yaşanan yerleşim yeri değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bağımlı değişkenler arasındaki ilişkiler incelendiği zaman sürekli kaygı, bireysel kaygı, sosyal kaygı ve covid-19 kaygısı arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, pandemi sürecinde futbolcuların kaygı düzeylerinin bazı demografik değişkenlere göre farklılaştığı, sürekli kaygı, sosyal kaygı ve bireysel kaygı düzeyinin artmasının covif-19 kaygısını da arttıran unsurlar olduğu söylenebilir.

ÖNERİLER

Bu çalışmada ulaşılan bulgular göz önünde bulundurularak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

1. Farklı spor dalları ile ilgilenen sporcularda covid-19 kaygı düzeyinin incelendiği çalışmalar yapılabilir

2. Farklı demografik değişkenlere (eğitim düzeyi, enfeksiyona yakalanma durumu, covid-19 nedeniyle hastanede yatma durumu vb.) göre sporcularda covid-19 kaygısının ele alındığı araştırmalar yapılabilir.

3. Sporcularda covid-19 kaygısı ile sportif performans ilişkisinin ele alındığı çalışmalar yapılabilir.

7.KAYNAKLAR

Adamson BC, Ensari I., Motl R. W. Effect of exercise on depressive symptoms in adults with neurologic disorders: a systematic review and meta-analysis. Archives of physical medicine and rehabilitation, 2015; 96(7): 1329-1338.

Akarçeşme C. Voleybolda müsabaka öncesi durumluk kaygı ile performans ölçütleri arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara 2004.

Akkaya C. Küreselleşme ve futboldaki dönüşüm. ETHOS, 1(4), 1-14. 2008.

Aksoy N. COVİD-19 Pandemi Sürecinde Dünya'da ve Türkiye'de Yapılan Spor Organizasyonlarının (Açık ve Kapalı Spor Organizasyonları Örnekleri ile) Genel Değerlendirilmesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi, 2021.

Aksoy Y. Evaluation of instant anxiety level before and after competition in elite wrestlers. European journal of physical education and spor tscience, 2020; 6(2): 120-127.

Aksoy S. Aktif Spor Yapan Sporcuların Pandemi Sürecinde Covid-19 Salgınına Karşı Yakalanma Kaygı Düzeyi İle Spora Özgü Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Tekirdağ İli Örneği),. Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Tekirdağ 2021.

Akşar T, Kutlu M. (2008). Futbol Yönetimi. İstanbul: Literatür.

Akyüz MY. Çağdaş okulda etkili liderlik. Ege Eğitim Dergisi, 109- 119. 2002.

Alemdağ S. Öğretmen Adaylarında Fiziksel Aktiviteye Katılım, Sosyal Görünüş Kaygısı ve Sosyal Öz-Yeterlik İlişkisinin İncelenmesi,. Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon 2013.

Arıpınar E. Türk futbol tarihi (1904-1991), Cilt 1. İstanbul: TFF Yayınları. 1992.

Ashdown-Franks G, Sabiston CM, Solomon-Krakus S, O'Loughlin JL. Sport participation in high school and anxiety symptoms in young adult hood. Mental Healthand Physical Activity, 2017; 12: 19-24.

Ateş A. Fonksiyonları açısından islam'da spor. [Yayımlamış Yüksek Lisans Tezi]. Malatya İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Malatya 2021.

Ayık MA. Özel Spor Salonlarına Giden Üyelerin Covıd-19 Virüsüne Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi (Elâzığ İli Örneği),. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş 2021.

Başaran MH, Taşğın Ö, Sanioğlu A, Taşkın AK. Sporcularda Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2009; (21): 533-542.

Başer E. Uygulamalı Spor Psikolojisi. Ankara: Bağırgan Yayınevi, 1998.

Batu B. Yüzme Sporcularının Yeni Tip Korona Virüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kars 2020.

Baykuş Z. Taekwondo Sporcularında Covıd-19 Korku Durumumun Fiziksel Aktivite ve Yaşam Kalitesine Etkisi., Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya 2021.

Blanck P, Perleth S, Heidenreich T, Kröger P, Ditzen B, Bents H, Mander J. Effects of mindfulnessexercises as stand-aloneintervention on symptoms of anxiety and depression: Systematic review and meta-analysis. Behavi our researc hand therapy, 2018; 102: 25-35.

Briggs F, Alikor D. Anxietyn Disorder Amongstn Secondaryn School Childrennin an Urbann City inn Nigeria. Internationaln Journal of Biomedicaln Science. 2010; 6.3: 246-251.

Budak F, Korkmaz Ş. Covid-19 Pandemi Sürecine Yönelik Genel Bir Değerlendirme: Türkiye Örneği. Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi, 2020:1, 62-79.

Buru K. Spor Merkezine Giden Yetişkin Bireylerin Yeni Tip Korona Virüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının İncelenmesi., Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kars 2021.

Cai J, Xu J, Lin D, Yang Z, Xu L, Qu Z, et al. A Case Series of children with 2019 novel coronavirus infection: clinical and epidemiological features. Clin Infect Dis. 2020;

Can A. SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi. 2. Baskı: Ankara: Pegem Akademi. 2014.

Canan F, Ataoğlu A. Theinfluence of sports on anxiety, depression, andperceived problem solvingability. AnatolianJournal of Psychiatry, 2010; 11(38): 38-48.

Cascella M, Rajnik M, Cuomo A, Dulebohn SC, Di Napoli R. Features, Evaluation and Treatment Coronavirus (COVID-19). StatPearls. 2020.

Cenikli A, Dalkılıç M, Yiğit E, Bozkurt V. Modern Futbolun Tarihi. Diyalektolog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi Bahar Sprıng 2017-Sayı Number 14-Sayfa Page 53-63

Chen W, Lan Y, Yuan X, Deng X, et al. Detectable 2019-nCoV viral RNA in blood is a strong indicator for the further clinical severity. Emerging Microbes andInfections, 2020; 9(1): 469–473.

Cisler JM, Olatunji BO, Feldner MT, Forsyth JP. Emotion Regulation and the Anxiety Disorders: An Integrative Review. J Psychopathol Behav Assess. 2010;32(1):68-82.

Coşkun ÖF, Bedir A. Özel Güvenlik Personellerinin Covid-19 Kaygı Düzeylerinin Covid-19 Geçmişlerine ve Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi. Javstudies, 2021; 7(2): 146-156.

Cüceloğlu D. İnsan ve Davranışı, Remzi Kitapevi, İstanbul 1996.

Cüceloğlu D. İnsan ve Davranışı. 15. Basım Remzi Kitabevi, İstanbul 2006, s: 261-288.

Çakır, A. 2002 Milli Takım ve Dünya Kupası, İstanbul, NTV Yayınları

Çakırtaş FM. Amatör Futbolcuların Yeni Tip Covid-19'a Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi., Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun 2022, s.: XX.

Çamdereli M. ve Gürer M., Futbolda görsel kimlik öğesi olarak kulüp armaları. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 2008; (26): ss. 135-168.

Çölgeçen Y, Çölgeçen H. Covid-19 Pandemisine Bağlı Yaşanan Kaygı Düzeylerinin Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği. Electronic TurkishStudies, 2020; 15(4): 261-275.

Develi E. Konya'da ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin sürekli kaygı durumlarının incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya 2006.

Dimech AS, Seiler R. Theassociationbetweenextra-curricular sport participationand social anxiety symptoms in children. Journal of clinical sport psychology, 2010; 4(3): 191-203.

Dimech AS, Seiler R. Extra-curricular sport participation: A potential buffer against social anxiety symptoms in primary school children. Psychology of Sport and Exercise, 2011; 12(4): 347-354.

Doğru SSY, Arslan E. Engelli çocuğu olan annelerin sürekli kaygı düzeyi ile durumluk kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2008; (19): 543-553.

Elliott CH, Smith LL. Over coming anxiety for dummies. Indianapolis. Indiana: Wiley Publishing. 2010.

Engür M. Elit Sporcularda Başarı Motivasyonun, Durumluk Kaygı Düzeyleri Üzerine Etkisi. İzmir Ege Üniversitesi: Yüksek Lisans Tezi. İzmir 2002.

Er GA, Ünal S. (2020 14 Şubat). 2019 Koronavirüs Salgını – Anlık Durum ve İlk İzlenim. Erişim adresi: http://www.hastane.hacettepe.edu.tr/haberdetay.php?id=133

Erman MS. Spor Yapan ve Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygı ve Sosyal Görünüş Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi,. Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Düzce 2017.

Escamilla-Fajardo P, Núñez-Pomar JM, Calabuig-Moreno F, Gómez-Tafalla AM. Effects of the COVID-19 pandemic on sports entrepreneurship. Sustainability, 2020; 12(20): 1-12.

Ezen ŞN. Türkiye Taekwondo Poomsea ve Paralimpik Milli Takım Sporcularının Covıd-19'a Yakalanma Kaygısı ve Korku Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi., Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elâzığ 2022.

Goldblatt, David: Ball is Round: A Global History of Soccer, New York, Riverhead Books, 2008.

González-Valero G, Zurita-Ortega F, Lindell-Postigo D, Conde-Pipó J, Grosz W. R, Badicu G. Analysis of self-concept in adolescents before and during COVID-19 lockdown: Differences by gender and sports activity. Sustainability, 2020; 12(18): 1-16.

Göğebakan R. Profesyonel Futbolcularda Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının Değerlendirilmesi,. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya 2021.

Grein J, Ohmagari N, Shin D, Diaz G, Asperges E, Castagna A, et al. Compassionate Use of Remdesivir for Patients with Severe Covid-19. N Engl J Med. 2020;

Güçlü N. Stres yönetimi. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2001; 21(1): 91-109

Gümüş M. (2002). Profesyonel Futbol Takımlarında Puan Sıralamasına Göre Durumluk Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Sakarya 2002. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Gümüşgül C, Ersoy A, Gümüşgül O. Amatör ve Profesyonel Sporcularin Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygılarinin İncelenmesi-Yönetsel Karar Boyutu. Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi 2020; 7(1): 26-37.

Hacıcaferoğlu S, Hacıcaferoğlu B, Seçer M. Halk oyunları branşına katılan sporcuların yarışma öncesi kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. International Journal Of Science Culture and Sport, Special, 2015; 4: 288-297.

Hançerlioğlu O. Ruh bilim sözlüğü. İstanbul: Remzi Kitabevi. 1988.

Hiles SA, Lamers F, Milaneschi Y, Penninx BWJH. Sit, step, sweat: longitudinalas sociations between physical activity patterns, anxiety and depression. Psychological medicine, 2017: 47(8); 1466-1477.

Hoş E. Futbol Spor Yayıncılığının Kurdudur, Cilt 04 | Sayı 08 | Temmuz 2019 | Spor Yayıncılığı, TRT AKADEMİ.

Hughes M, Franks I. Analysis of passing sequences, shots and goals in soccer. J Sports Sci 2005; 23(5): 509-514.

Hui DS, I Azhar E, Madani TA, Ntoumi F, Kock R, Dar O, et al. The continuing 2019-nCoV epidemic threat of novel coronaviruses to global health — The latest 2019 novel coronavirus outbreak in Wuhan, China. International Journal of Infectious Diseases. 2020.

İnal AN. Futbolda eğitim ve öğretim. Ankara 1998: Nobel Yayın Dağıtım.

Ağar, "Türk Spor İdaresinde Türk Futbol Federasyonu'nun Yeri ve İşlevi: Kurumsal İnceleme", TBB Dergisi, Sayı: 2006; 63, s. 272.

Jange M. Comparative Study on Mental Healthamong Badminton Players and Table Tennis Players of the Kalaburagi District in India, In 2nd Yogyakarta International Seminar on Health, Physical Education, and Sport Science (YISHPESS 2018) and 1st Conference on Interdisciplinary Approach in Sports. Atlantis Press, December 2018; s.: 271-272.

Jin YH, Cai L, Cheng ZS, Cheng H, Deng T, Fan YP A rapid advice guideline for the diagnosis and treatment of 2019 novel coronavirus (2019-nCoV) infected pneumonia (standard version). Military Medical Research, 2020;7, 4: 1-23

Junge A, Feddermann-Demont N. Prevalence of depressionandanxiety in top-level male and female football players. BMJ Open Sport&ExerciseMedicine, 2016; 2(1):1-7.

Kalafatoğlu MR, Yam FC. Bireylerin Covid-19 Korkularının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. HumanisticPerspective, 2021; 3(2): 306-323.

Karabulut EO, Mavi-Var S. Taekwondocuların durumluk ve sürekli kaygılarının müsabaka performansı ve yaralanma durumu ile ilişkisi. Türk Spor Bilimleri Dergisi, 2019; 2(1): 47-54.

Kara H, Acet M. Spor yöneticilerinde durumluk kaygısının otomatik düşünceler üzerindeki etkisinin incelenmesi. E-Journal of New World Sciences Academy, 2012;4(4): 244-258.

Karaman G, Türkkan Z, Yumuşak FN, Bahadır E, Akkuzu H, Ladikli N. Türk örnekleminde koronavirüs korkusu ve kaygısına ilişkin sosyodemografik bir inceleme. Klinik Psikoloji Dergisi, 2022: 6(1); 49-68.

Kaya M, Varol K. İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeyleri Ve Kaygı Nedenleri (Samsun Örneği) Omü İlahiyat Fakültesi Dergisi. 2004; 3: 31-63.

Kerketta I. A comparative study of sports competition Anxiety between district level smale Volleyball and soccer players. Sports and Health, 2015; 1(3): 53-55.

Kierkegaard S (2004) Genel Felsefe, Çeviren Vefa Taşdelen, Hece Yayınları, http://www.pandora.com.tr/urun.asp?id=105802

Kılıç M. Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Görünüş Kaygıları İle Benlik Saygıları ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi,. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya 2015.

Kılıç M. Bisiklet Branşındaki Sporcuların Covid-19'a Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi., Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elâzığ 2022.

Kılınç E, Murat M. Genel Lise 9. Sınıf Öğrencilerinin Bazı Değişkenlere Ve Sürekli Kaygı Düzeylerine Göre Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2012;11(3: 835-853.

Kolayiş H, Sarı İ, Köle Ö. Takım sporlarıyla uğraşan kadın sporcuların imgeleme, güdülenme ve kaygı puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2015; 13(2): 129-36.

Konter E. Profesyonel Futbolda Bazı Değişkenlere Göre Becerilerin Araştırılması. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana 2002.

Koptagel G. Tıpsal Psikoloji. Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul 1984.

Köknel Ö. Kaygıdan Mutluluğa Kişi İstanbul: Altın Kitaplar Matbaası 1. Baskı. 1982; 76-157.

Laçinel Gürlevik S. "Koronavirüsler ve yeni koronavirüs SARS-CoV-2", Journal Of Pediatric Infection, 2020;14 (1): 46–48.

Liu W-jW, Yuan C, Yu M-l, Li P, Yan J-b. Detection of novel coronavirus by rt-pcr in stool specimen from asymptomatic child, china. Emerging Infectious Diseases. 2020;26(7): 16-21.

Liu Y, Gayle AA, Wilder-Smith A, Rocklöv J. The reproductive number of COVID-19 is higher compared to SARS coronavirus. Journal of travel medicine. 2020.

Madjid M, Safavi-Naeini P, Solomon SD. Vardeny of potential effects of coronaviruses on the cardiovascular system a review. JAMA Cardiology. 2020; 5: 7: 831-840

Mammen G, Faulkner G. Physical activity and the prevention of depression: a systemati creview of prospective studies. American journal of preventive medicine, 2013: 45(5); 649-657.

McDowell I, (2006). Measuring health: A guide to rating scales and questionnaires (3rd ed) Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195165678.001.0001

Moore M, Stuart B, Little P, Smith S, Thompson MJ, Knox K, et al. Predictors of pneumonia in lower respiratory tract infections: 3C prospective cough complication cohort study. Eur Respir J. 2017;50(5):21-25.

Morpa Spor Ansiklopedisi. Morpa spor ansiklopedisi kültür yayınları. Cilt 1. Morpa Kültür Yayınları Limited Şirketi, İstanbul, 2005.

Mülazımoğlu-Ballı Ö, Koca C, Aşçı FH. An Examination of Social Physique Anxiety with Regard to Sex and Level of Sport In volvement. Journal of Human Kinetics, 2010: 26; 115-122.

Nakisa N, Rahbardar MG. Effect of the COVID-19 Detraining on Athletes' psychologicalhealth. AsianJournal of Sports Medicine, 2021: 12(2); 1-2.

Ongan T, Demiröz H, Dündar M. Akademik futbol: Futbolda rekabet başarı ilişkisi. İstanbul 2010: Hiperlink Yayınları.

Öner N, Le Compte A. Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı (2.baskı). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 1985.

Öner N. Türkiye'de kullanılan psikolojik testler (2. Baskı). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi, 1996.

Öner N, Le Compte A. Süreksiz Durumluk/Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı, 1. Baskı, İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 1983; 3: 1-26.

Özbaydar S. İnsan Davranışlarının Sınırları ve Spor Psikolojisi, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul 1983.

Özgentürk N. 2017 Galatasaray Tarihi ve Efsaneleri, İstanbul, Doğan Egmont Yayınları

Özgüven E. Psikolojik testler. Ankara 2012: Nobel Yayınları.

Özsoy S. Basına yansımalarıyla "1952 Amatörlük Olayı" ve Türk sporunda amatörlük. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2011; 13: 21-25.

Özyol EK. Boksörlerde Covıd-19'a Yakalanma Kaygısının Algılanan Stres Düzeyi Üzerine Etkisinin İncelenmesi., Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri 2021.

Panza MJ, Graupensperger S, Agans JP, Doré I, Vella SA, Evans MB. Adolescent sport participation and symptoms of anxiety and depression: A systemati creview and meta-analysis. Journal of sport and exercise psychology, 2020; 42(3): 201-218.

Peker C.Futbol Müsabakalarında Topla Oynama Süresi ve İkili Mücadelenin Maç Sonucuna Etkisi, Yüksek Lisans Tezi,Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya 2021.

Penedo FJ, Dahn JR. Exercise and well-being: a review of mental and physical health benefitsas sociated with physical activity. Current Opinion in Psychiatry, 2005: 18(2); 189-193.

Ruuskanen O, Lahti E, Jennings LC, Murdoch DR. Viral pneumonia. Lancet. 2011;377(9773):1264–75.

Sabbagh RS, Shah NS, Kanhere AP, Hoge CG, Thomson CG, Grawe BM. Effect of the Covid-19 pandemic on sports-relatedinjuriesevaluated in US emergency departments. Orthopaedic Journal of Sports Medicine, 2022; 10(2): 1-10.

Sakaoğlu HH, Orbatu D, Emiroğlu M, Çakır Ö. Covid-19 salgını sırasında sağlık çalışanlarında spielberger durumluk ve sürekli kaygı düzeyi: Tepecik hastanesi örneği. Tepecik Eğit. ve Araşt. Hast. Dergisi, 2020: 30(2); 1-9.

Sanderson J, Brown K. COVID-19 and youth sports: Psychological, developmental, and economic impacts. International Journal of Sport Communication, 2020: 13(3); 313-323.

Santi G, Quartiroli A, Costa S, Fronso DG, Montesano C, Gruttola DF ve ark. The Impact of the COVID-19 Lockdown on Coaches Perception of Stress and Emotion Regulation Strategies. Frontiers in Psychology 2020: 11:601743

Seong DH, Seong N. Thenegativeeffect of Covid 19 pandemic on sportsleisurerecreationretailers, anditssolutions. Journal of Distribution Science, 2022; 20(2): 91-100.

Serbest E. Amatör Futbolcuların Yeni Tip Koronavirüse Yakalanma Kaygıları İle Psikolojik İyi Olma Düzeylerinin Değerlendirilmesi (İstanbul Örneği),. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul 2021.

Sert M. Gol atan galip futbola sosyolojik bir bakış. İstanbul 2000: Bağlam Yayınları.

Sime WE. Psyhological Benefits of Exercise Training in The Healthy Induvidual, In Y.D Mattaroso, (Ed) Behavioral Health, A Handbook of Health Enchanement on Disease Prevention, New York 1984.

Skrove M, Romundstad P, Indredavik MS. Resilience, life style and symptoms of anxiety and depression in adolescence: The Young-Huntstudy. Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology, 2013; 48(3): 407-416.

Spielberger CD. Needed research on stress and anxıety a specıal report op the usoe-sponsored grant study: crıtıcal appraısal\of research ın the personalıtyemotıons-motıvatıon domaın. Texas Chrıstıan Unıversıty Instıtute Of Behavıoral Research 1972, 15: 1-114.

Spielberger CD. Anksiyete Üzerine Teori ve Araştırma. Anksiyete Ve Davranış. Academic Press, New York, 1966:3-20

Sönmez C. Türk Sinemasında Futbol ve Kitle Kültürü. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.

Şahin B. 11-12 Yaş Grubu Yüzücülerin Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi, 2021.

Şahin MY, Tunçkol HM. İşçi hareketlerinin futbolun tarihsel gelişim sürecine etkisi. 2010.

Şahin Y, "Zaman serilerine dayalı salgın tespit algoritmalarını karşılaştırma amaçlı bir yazılım aracının tasarım ve gerçekleştirimi", Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2013.

Şeyhoğlu M. Öğretmenlerin ve yöneticilerin bilgisayar kaygı düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara 2005.

Şimşek YS, Ünal S. Antiviral treatment of covid-19. Turkish Journal of Medical Sciences. 2020.

Tavacıoğlu L. Spor Psikolojisi-Bilişsel Değerlendirmeler. Ankara 1999: Bağırgan Yayınevi

Tekdinçer M. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Yeni Tip Korona Virüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı İle Fiziksel Aktiviteye Katılım Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi., Yüksel Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van 2021.

Tekeli ŞC. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adayları İle Diğer Öğretmen Adaylarının Sosyal Görünüş Kaygısı ve Akademik Öz -Yeterlik Düzeylerinin Karşılaştırılması., Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın 2017.

Tekkurşun Demir G, Cicioğlu Hİ, İlhan E. Sporcuların yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısı ölçeği (SYTKYKÖ): Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Journal of Human Sciences, 2020;17(2): 458-469.

Teychenne M, Ball K, Salmon J. Physical activity and likeli hood of depression in adults: a review. Preventive Medicine, 2008; 46(5): 397-411.

Tezcan-Kardaş N. 13-16 yaş arası altyapı futbolcularının müsabaka dönemindeki durumluk kaygı düzeylerinin incelenmesi. Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 2018; 5(2): 109-117.

TFF. Türkiye Futbol Federasyonu Resmi İnternet Sitesi. Retrieved 13.09.2021, 2021, from https://tff.org

To KK, Tsang OT, Leung WS, Tam AR, Wu TC, Lung DC et al. Temporal profiles of viral load in posterior oropharyngeal saliva samples and serum antibody responses during infection by SARS-CoV-2: an observational cohort study. Lancet Infect Dis 2020 May 01;20 (5):565-574.

Toslak B. Farklı Spor Dalları İle İlgilenen Sporcularda Covid-19'a Yakalanma Kaygısının Beslenme Durumu ve Diyet Kalitesi Üzerine Etkisi., Yüksek Lisans Tezi, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 2022.

Tuğlu F. (2020). Futbolun Yönetiminde Endüstriyel Futbol Anlayışı ve Geleneksel Taraftarlık: Beşiktaş Jimnastik Kulübü Örneği. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İSTANBUL 2020.

Türkiye Futbol federasyonu. Futbol. TFF Eğitim Yayınları. Ankara, 1992.

UEFA. Türkiye Futbol Federasyonunun UEFA Üyeliği. Retrieved 13.09.2021, 2021, from https://www.uefa.com/insideuefa/memberassociations/tur/

Vatansever S. Lisanslı Spor Yapan ve Yapmayan Ergenlerin Mental İyi Oluş, Benlik Saygısı, Sosyal Görünüş Kaygısı ve Algılanan Sosyal Destek Açısından Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2017.

Türkmen M, Özsarı A. Covid-19 salgını ve spor sektörüne etkileri. International Journal of Sport Culture and Science 2002; 8(2): 55-67.

van Doremalen N, Bushmaker T, Morris DH, Holbrook MG, Gamble A, Williamson BN, et al. Aerosol and Surface Stability of SARS-CoV-2 as Compared with SARS-CoV-1. N Engl J Med. 2020

Wong AYY, Ling SKK, Louie LHT, Law GYK, So RCH, Lee DCW, Yau FCF, Yung PSH. Impact of the COVID-19 pandemic on sports and exercise. Asia-Pacific Journal of Sports Medicine, 2020; 22: 39-44.

Woo PCY, Huang Y, Lau SKP, Yuen K.-Y. Coronavirus Genomics and Bioinformatics Analysis. Viruses. 2010; 2(8): 1804–1820.

Yazıcı ÖF, Caz Ç, Tunçkol HM. Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü'nde Görev Yapan Personelin Sosyal Görünüş Kaygısı. USEABD, 2016: 2(2): 60-65.

Yenilmez K, Özbey N. Özel Okul ve Devlet Okulu Öğrencilerinin Matematik Kaygı Düzeyleri Üzerine bir Araştırma. Eğitim Fakültesi Dergisi, 2006; 3: 431-448.

Zou L, Ruan F, Huang M, Liang L, Huang H, Hong Z. et al. SARS-CoV-2 Viral Load in Upper Respiratory Specimens of Infected Patients. N Engl J Med, 2020; Mar 19;382(12):1177-1179.

SÜREKLİ KAYGI ÖLÇEĞİ

YÖNERGE: aşağıda kişilerin kendilerine ait duygularını anlatmada kullandıkları birtakım ifadeler verilmiştir. Her ifadeyi okuyun, sonra da genel olarak nasıl hissettiğinizi ifadelerin sağ tarafındaki parantezlerden uygun olanını karalamak suretiyle belirtin. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Herhangi bir ifadenin üzerinde fazla zaman sarf etmeksizin anında nasıl hissettiğinizi gösteren cevabı işaretleyin.

	Hemen hiçbir zaman	Bazen	Çoğu zaman	Hemen her zaman
1. Genellikle keyfim yerindedir.	(1)	(2)	(3)	(4)
2. Genellikle çabuk yorulurum.	(1)	(2)	(3)	(4)
3. Genellikle kolay ağlarım.	(1)	(2)	(3)	(4)
4. Başkaları kadar mutlu olmak isterim.	(1)	(2)	(3)	(4)
5. Çabuk karar veremediğim için fırsatları kaçırırım.	(1)	(2)	(3)	(4)
6. Kendimi dinlenmiş hissederim.	(1)	(2)	(3)	(4)
7. Genellikle sakin, kendime hakim ve soğukkanlıyım.	(1)	(2)	(3)	(4)
8. Güçlüklerin yenemeyeceğim kadar biriktiğini hissederim.	(1)	(2)	(3)	(4)
9. Önemsiz şeyler hakkında endişelenirim.	(1)	(2)	(3)	(4)
10. Genellikle mutluyum.	(1)	(2)	(3)	(4)
11. Her şeyi ciddiye alır ve etkilenirim.	(1)	(2)	(3)	(4)
12. Genellikle kendime güvenim yoktur.	(1)	(2)	(3)	(4)
13. Genellikle kendimi güvende hissederim.	(1)	(2)	(3)	(4)
14. Sıkıntılı ve güç durumlarla karşılaşmaktan kaçınırım.	(1)	(2)	(3)	(4)
15. Genellikle kendimi hüzünlü hissederim.	(1)	(2)	(3)	(4)
16. Genellikle hayatımdan memnunum.	(1)	(2)	(3)	(4)
17. Olur olmaz düşünceler beni rahatsız eder.	(1)	(2)	(3)	(4)
18. Hayal kırıklıklarını öylesine ciddiye alırım ki hiç unutamam.	(1)	(2)	(3)	(4)
19. Aklı başında ve kararlı bir insanım.	(1)	(2)	(3)	(4)
20. Son zamanlarda kafama takılan konular beni tedirgin eder.	(1)	(2)	(3)	(4)

SporcularınYeni Tip Koronavirüse (Covid-19) YakalanmaKaygısıÖlçeği (SYTKYKÖ): GeçerlikveGüvenirlikÇalışması

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1	Yeni tip koronavirüsün performansımı düşürebileceğini düşününce endişelenirim.	1	2	3	4	5
2	*Yeni tip koronavirüse yakalanmış biriyle karşılaşsam bile kendimi rahat hissederim.***	1	2	3	4	5
3	Sportif ortamlarda bulunursam yeni tip koronavirüs bana bulaşacak diye korkarım.	1	2	3	4	5
4	Yeni tip koronavirüs yaşamımı kısıtlayacağı için gerilirim.	1	2	3	4	5
5	Yeni tip koronavirüsün vücudumda yaratacağı fiziksel tahribattan korkarım.	1	2	3	4	5
6	Yeni tip koronavirüse yakalanmış biriyle karşılaşmaktan endişe ederim.	1	2	3	4	5
7	Yeni tip koronavirüsün bende yaratacağı duygusal tahribattan korkarım.	1	2	3	4	5
8	Yeni tip koronavirüse yakalanırsam kendi ihtiyaçlarımı karşılayamam diye endişelenirim.	1	2	3	4	5
9	Yeni tip koronavirüs bana bulaşmış olsa kaygılı hissederdim.	1	2	3	4	5
10	Yeni tip koronavirüs bulaştığında başıma neler geleceğini bilememek beni tedirgin eder.	1	2	3	4	5
11	Yeni tip koronavirüs bulaşırsa ne kadar sürede iyileşeceğimi bilememek beni kaygılandırır.	1	2	3	4	5
12	Yeni tip koronavirüs bulaşacak diye dışarı çıkmaktan sakınırım.	1	2	3	4	5
13	Yeni tip koronavirüs bulaşacak diye antrenmanlarımı ertelerim.	1	2	3	4	5
14	Yeni tip koronavirüs bulaşacak diye alış verişimi ertelerim.	1	2	3	4	5
15	Yeni tip koronavirüs bulaşacak diye egzersiz yapmak için dışarı çıkmaktan kaçınırım.	1	2	3	4	5
16	Yeni tip koronavirüs bulaşır diye kalabalığa girmekten kaçınırım.	1	2	3	4	5

** Ters madde.

Ölçek Bireysel Kaygı (BK), ikinci faktör Sosyalleşme Kaygısı (SK) alt boyutlarından oluşmaktadır. İlk 11 madde BK'yı, 12., 13., 14. 15. ve 16. maddeler SK'yı oluşturmaktadır. BK, korku duyulan bir durum karşısında kaygı ve tedirginlik yaratan duyguların ortaya çıkmasıdır. SK, korku duyulan vakalarda sosyalleşme durumundan kaygı duyulması ve sosyalleşmeden kaçınma yaşanmasıdır. 11 maddeden oluşan Bireysel Kaygı faktöründen alınabilecek en düşük puan 11 olup, en yüksek puan 55'tir. Korku duyulan bir durum karşısında sosyalleşme durumundan kaygı duyma ve sosyalleşme ortamından kaçınma durumu temsil eden, 5 maddeden oluşan Sosyalleşme Kaygısı faktöründen alınabilecek en düşük puan 5 olup, en yüksek puan 25'tir. Kaygı durumu yükseldikçe psikolojik açıdan sağlıksız olma durumu artmaktadır. SYTKYKÖ toplam puan üzerinden yapılacak değerlendirmelerde ölçekten alınabilecek en düşük puan 16 olup en yüksek puan 80'dir. 16 maddeden oluşan ölçek beşli likert tipindedir. Bu bağlamda maddeler "Hiç Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum", "Tamamen Katılıyorum" şeklinde sıralanmış; 1, 2, 3, 4 ve 5 şeklinde derecelendirilmiştir. Ters maddeler ise 5, 4, 3, 2 ve 1 olarak kodlanmalıdır. Ölçekte yalnızca 2. madde olumsuz ifade içerdiği için ters kodlanmalıdır.

DFA sonucunda elde edilen uyum indeksileri $\chi 2/sd$=1,87, RMSEA=,08, PGFI=,62, PNFI=,80, GFI=,92, AGFI=,90, IFI=,97, NFI=,95 ve CFI=,97'dir. YTKYÖ'nün Bireysel Kaygı faktörünün AVE değeri ,52 olup CR katsayısı ,92'dir. Sosyalleşme Kaygısı faktörünün AVE değeri ,58 olup CR katsayısı ,87'dir. BK faktörünün iç tutarlılık katsayısı ,90; SK iç tutarlılık katsayısı ,84 ve SYTKYKÖ toplam puanının iç tutarlık katsayısı ,92'dir.

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU (BGOF)

BİLGİLENDİRME:

İştirak edeceğiniz bu çalışma bir araştırma projesi çalışmasıdır.

Araştırmanın Adı; : Profesyonel Futbolcularda Sürekli Kaygı ile Covid-19 (Korona) Virüsüne Yakalanma Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Araştırmanın Amacı; Günümüzde tüm dünyayı etkisi altına alan covid-19 (korona) salgını insanlar üzerinde büyük bir kaygıya neden olmaktadır. Çok büyük bir kitleye hitap eden ve çok büyük popüleriteye sahip olan futbol branşının profesyonel liglerinde covid-19 tehtidi devam ederken resmi müsabakalar yapılmaktadır. Bu sebeplerden dolayı profesyonel futbolcuların sürekli kaygı durumları ile covid-19 (korona) virüsüne yakalanma kaygılarının tespitinin yapılarak, arasındaki ilişkinin araştırılıp incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Süresi; 12 ay

Araştırmaya Katılan Gönüllü Sayısı; 301

Araştırmada İzlenecek Yöntem;
Öncelikli olarak çalışmaya gönüllü olarak katılacak futbolculara çalışma süresince uygulanacak anket uygulaması hakkında detaylı bilgi verilecektir. Araştırmaya Türkiye Futbol Federasyonu'nda aktif lisanslı bir şekilde profesyonel liglerde futbol oynayan 18-35 yaşları arasındaki futbolcular katılım sağlayacaktır. Katılımcılara 1 defaya mahsus 16 sorudan oluşan Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ) ve N.ÖNER ve ALE Compte tarafından Türkçe'ye uyarlanmış ve güvenilirlik ve geçerlilik çalışmasının yine aynı kişiler tarafından yapılmış olan Spielberger'in Sürekli Kaygı Envanteri kullanılacaktır. Araştırmaya Ankara ilinde bulunan farklı Profesyonel futbol takımı oyuncularından oluşan 300 profesyonel futbolcu katılım sağlayacaktır. Araştırma sonucunda profesyonel futbolcularda sürekli kaygı ve yeni tip korona virüse yakalanma kaygısı arasındaki ilişki gözlemlenecektir.

Araştırma sırasında karşılaşabileceğiniz herhangi bir risk bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılım isteğe bağlıdır ve gönüllü istediği zaman, bir cezaya veya yaptırıma maruz kalmaksızın ve hiçbir hakkını kaybetmeksizin, araştırmaya katılmayı reddedebilir veya araştırmadan çekilebilir.

Gönüllünün kimliğini ortaya koyacak kayıtlar kesinlikle gizli tutulacak; kamuoyuna açıklanmayacak; araştırma sonuçlarının yayımlanması halinde bile gönüllünün kimliği gizli kalacaktır.

Araştırma Süresince 24 Saat Ulaşılabilecek Kişi Adı / Soyadı / Telefonu: Muhammed Oğuzhan ÖZDEMİR

GÖNÜLLÜ OLURU

Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formundaki tüm açıklamaları okudum. Bana, yukarıda konusu ve amacı belirtilen araştırma ile ilgili yazılı ve sözlü açıklama, aşağıda adı belirtilen hekim tarafından yapıldı. Araştırmaya gönüllü olarak katıldığımı, istediğim zaman gerekçeli veya gerekçesiz olarak araştırmadan ayrılabileceğimi ve kendi isteğime bakılmaksızın araştırmacı tarafından araştırma dışı bırakılabileceğimi biliyorum. Söz konusu araştırmaya, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın kendi rızamla katılmayı kabul ediyorum.

Gönüllünün Adı, Soyadı:	İmzası	Tarih
……	……..	…../…../2020

Açıklamaları Yapan Kişinin Adı Soyadı:	İmzası	Tarih
Muhammed Oğuzhan ÖZDEMİR		9/10/2020

Evrak Tarih ve Sayısı: 24.11.2020-96331

BAŞVURU NO: 171

Ek-4

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
PROJE ONAY FORMU

Projenin Adı	"Profesyonel Futbolcularda Sürekli Kaygı İle Covid-19 (Korona) Virüsüne Yakalanma Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"
Projenin Niteliği	Yüksek Lisans/Uzmanlık/Doktora Tezi
Proje Araştırmacıları	Muhammed Oğuzhan ÖZDEMİR (Sorumlu Araştırmacı) Çağrı ÇELENK (Danışman)
Sorumlu Araştırmacının Haberleşme Bilgileri	Muhammed Oğuzhan ÖZDEMİR (Sorumlu Araştırmacı) Çağrı ÇELENK (Danışman) Adnan Menderes Mahallesi 1041.Sokak 44/15 Buket Apartmanı Keçiören/Ankara [redacted]

KARAR:
Etik Kurulumuza başvuran ***Muhammed Oğuzhan ÖZDEMİR'in "Profesyonel Futbolcularda Sürekli Kaygı İle Covid-19 (Korona) Virüsüne Yakalanma Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"*** adlı Çalışması değerlendirilerek aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır.

Proje etik açıdan uygun bulunmuştur. ☑
Projenin etik açıdan geliştirilmesi gerekmektedir. ☐
Proje etik açıdan uygun bulunmamıştır. ☐

27/10/2020

ADI SOYADI	
Etik Kurul Başkanı	Prof. Dr. Atabey KILIÇ
Etik Kurul Başkan Yrd.	Prof. Dr. Kasım KARAMAN
Üye	Prof. Dr. Celal YILDIZ
Üye	Prof. Dr. Mustafa KARAGÖZ
Üye	Prof. Dr. Hakan AYDIN
Üye	Prof. Dr. Mikail AKBULUT
Üye (Raportör)	Prof. Dr. Handan ZİNCİR
Üye	Doç. Dr. Ahmet HASKÖSE
Üye	Doç. Dr. Burak ADIGÜZEL

belge,güvenli elektronik imza ile imzanlamıştır.

SAĞLIKLI BİREYLERE GECE VE GÜNDÜZ UYGULANAN 12 HAFTALIK SUBMAKSİMAL EGZERSİZLERİN SEÇİLMİŞ FİZİKSEL VE FİZYOLOJİK PARAMETRELERE ETKİSİ

ORİJİNALLİK RAPORU

%27	%27	%6	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	%3
2	j-humansciences.com İnternet Kaynağı	%1
3	acikerisim.nku.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
4	openaccess.cag.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
5	tez.sdu.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
6	acikerisim.ybu.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	%1
7	acikerisimarsiv.selcuk.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	%1
8	dspace.gazi.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
	openaccess.firat.edu.tr	

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı : Muhammed Oğuzhan ÖZDEMİR

Uyruğu : Türkiye (TC)

Doğum Tarihi ve Yeri : 11.04.1996 YENİMAHALLE

Medeni Durumu : Bekar

Tel :

E-mail :

EĞİTİM

DERECE	KURUM	MEZUNİYET
Yüksek Lisans	Erciyes Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri ABD	2022
Lisans	Erciyes Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	2019
Lise	Bahçelievler Deneme Lisesi	2015